Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 124 (13843) | 1972 оной майн 28, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТҮРҮҮ ХҮНЭЙ ҮГЭ

…ЫН ШАНАР …ДЭНЭЙ …ДАБАРИҺАА

…хеэрэлгэнүүдээр сэмбэ нэхэхэнь бараг …гэжэ һанадаг, тингэжэ хөөрэлдэдэгшье …. Үнэндөө энэ ажалнай орёо нарин, …юусатай юм. Сэмбэ нэхэгшын мэргэжэл … бүхэн эрхим үрэ дүн туйладаг гэжэ …гүй. Өөртөө, мүн зэргэлээд хүдэлжэ …төө шанга эрилтэ табижа, харюусалга …жалдаа хандажа хүдэлөөгүй, онол ша…шэлүүлжэ абаагүй һаа, һайн шанар…бэ нэхэхэнь бэрхэтэй. Имагтал ехэ …тахын түлөө гэхэ гү, али тоогой түлөө …най үнгэрэн ошоо. Мүнөө эршэтэ …рхим шанартай продукци бүтээхын тү…ээшэ гол зорилгомнай болонхой. Тии… тухай хөөрэлдэхэ һанаатайб. Нэн тү…нэхэгшэдэй һаадгүйгөөр хүдэлхын тула …ад, утаһа орёогшод һайн шанартайгаар …хэ ёһотой болоно.

…утаһан һулаар орёогдоһон гү, али … хэмһээ үни саг соо химическэ бодо…ригдажа, шанараа гээһэн байдаг. Тии…лээр таһардаг. Утаһанай ходо таһар…ь ямар биратай юумэн хэгдэхэб даа. … хүдэлмэришэд иимэ муу утаһа гэдэр…йгөөр хэрэглэжэ, хоёрдохи сортын бүд …һан юумэ һураар татагдахагүй гэһэн…үдэлмэридөө хайхарамжагүйгөөр ханда…гөө, бүхы коллективэйнгээ нэрэ хүн…эдэрэлэй дуталдаһанһаа гэхэ юм гү, …тагдалнууд тохёолдоно гээшэ ааб даа. …е һүүлэй үедэ фабрикын хүтэлбэрилхы …, олониитын зүгһөө шанар тухай асуу… анхарал хандуулагдадаг болоо.

…лмэришэд мэргэжэл шадабаряа дээ…гаар хэшээлнүүдтэ ябадаг. Баян дүр…һон нэхэгшэд тэдээндэ шадаха зэргээ… байдаг. Ажалай дүн һара бүри согсо…гэхэдээ нэн түрүүн хэн ямар шанар… бүтээн гаргаа гээшэб гэжэ харагда… Эрхим шанартай продукци ехээр нэхэ…ришэд 20—25 түхэригэй шагналда хүр…

…эдэ нэгэдэхи сортын бүд нэхэдэг хүдэл…оо нилээн олошороо. Гэбэшье үшөөл …үрэнэгүй даа. Минии хүдэлдэг участог…ологдоно. Тэдэнэй оройдоол 6-иинь лэ …дохи сортын бүд нэхэдэг байха юм. … нэхэгшэднай оньһон түхеэрэлгэнүүдээ …гүйгөөр ажалаа эхилнэ гээд һанагшаб. … ажалай үедэ утаһан таһарха, һулаар … ушар оло дахин дайралдадаг. Тингэжэ … һаатаха, муу шанартай сэмбэ нэхэхэ …. Хэрбээ сэмбэ нэхэгшэд ажалдаа на…юусалга ехэтэйгээр хандаад хүдэлөө … һайн шанартай сэмбэ нэхэһэн лэ бай…

…эшээ болгон нэгэ баримта дурдаха ду… Табан жэлэй саана Тамара Монастыр…нэхэлгын цехтэ хүдэлхөөр ерээ бэлэй. … өөртөө һурагшаар абаһан байгааб. …ули дүүргэһэн тула Тамара хамаг юу…эр ойлгоодхихо. Ажал хэхэ ехэ дура…, һүбэлгэн басаган һэн. Хүнэй хэжэ … ехэ хүндэлдэг, һайнаар хүдэлхэ гэжэ …. Тэрэ богонихон болзор соо сэмбэ нэ… амяраа хүдэлжэ эхилээ бэлэй. Тама…үхы продукцияа нэгэдэхи сортоор бүтээ… түрүүшүүлэй тоодо оролсожо ябадаг. …элзэһэн һанал бодолтой, оролдосотой …шад ехэ юумэ хэжэ шадаһан лэ байдаг

… нэхэдэг цех соо хоридохи жэлээ хүдэл… Энэ саг соо нилээд ехэ ажал хэгдээ …ри һургуулида һуража ябахадаа сэмбэ …ажалаар ехэ һонирходог һэм. Улаан…ын фабрика нээгдээ гэжэ дуулахадаа … баясаа һэнбиб. 17 наһатайдаа тус фаб…хөөр ерэһэн хүм. Тингэхэдэ юундэшьеб …эй ажалһаа хүндэтэй ажал үгы гэжэ …һааб. Тэдэнэй уран гараар нэхэгдэһэн …һа осэжо үмдэдэг хадаа, тингэжэ шэб … болооб.

…үүшым ажалай үдэр мүнөөшье болотор …анагдадаг. Мастер намайе цех соогуу…, бүхы станогуудые харуулһан, хүдэл… танилсуулһан юм. Бүд нэхэдэг олон … нэрьеэн шэхэндэм нэгэ тиимэ харша…дажа байгаа бэлэй. Станогой дэргэдэ …лхэдөө түрүүшээр ехэл айдаг, тэбдэ… Ходол утаһан таһарха. Тэрэнээ холбо…нутаяа минн һалгаахаш. Сэмбэ нэхэжэ …элэн бэшэ байшоо. Ягаашье һаа сэмбэ …ха ёһотойб гэһэн гол зорилго урдаа

…й бэрхэ сэмбэ нэхэгшэд намда яһала …э мэтэ энэрхы дулааханаар заабари үгэ… Харюудань ехэ баясажа, бүри һайнаар …эжэ оролдохош. Он жэлнүүдэй ошохо …үршэл, шадабари бии болоол юм бээз. …ри мэргэжэлээ сүм ажалдаа зорюулха, …тайгаар бүд нэхэхэ гэжэл эрмэлзэхэш. … залуушуулда туһалха гэжэ оролдодог … хайшан гэжэ сэмбэ нэхэжэ һураһан

тухайгаа хөөрэхэдэш, тэдэнэр ехэл һонирходог. Залуу хүдэлмэришэдтэ сэмбэ нэхэхэ «нюусанууд» тухай сэхэ руунь хөөрэхэдэ, тэдэнэршни бэлэхэнээр ухаандаа хадуугаадхидаг. Минии һанахада, залуу хүдэлмэришэдэй энэ тэрэ ойлгожо ядаһан юумэеэ асуухадань, тумархан, дээрэлхэнгүйгөөр, харин дваман зохидоор хөөрэжэ үгэхэдэ ехэ аша үрэтэй байдаг. Һүүлэй үедэ хэдэн олон хүдэлмэришэдые өөрынгөө мэргэжэлдэ һургажа гаргааб. Тэдэнэрэйнгээ бултадаа эрхим һайнаар хүдэлжэ байхыень харахадаа тон ехээр урмашан баясажа ябадаг хүм даа. Тэдэнэртээ жэшээ харуулан, бүри һайнаар ажаллаха гэжэ эрмэлзэдэгшьеб.

Мүнөө нэгэ зэргэ гурбан станок хүдэлгэнэб. Ехэнхидээ «Раджана» гэһэн сэмбэ нэхэдэг байнаб. Энэ сэмбэ ажалшадай һайшаал магтаалда хүртэнэ. Үнгэрһэн жэл Москва хотодо үнгэргэгдэһэн ярмагта эльгээгдэжэ, һайн сэгнэлтэдэ хүртөө. Халаан соогоо 35—40 метр сэмбэ нэхэхэ юм аад, 43—45 метр сэмбэ нэхэдэг байнаб. Байгша оной дүрбэ һарын даабариһаа гадуур 230 метр сэмбэ нэхэжэ, нэгэдэхи сортоор тушааһан хүм.

Сэмбэ нэхэгшэдэй ажал хүнгэдхэхэ талаар яһала ехэ ажал ябуулагдана. Бүтээсэ ехэтэй СТБ-216 гэһэн маркын станогууд цех соомнай тодхогдожо байнхай. Ганса хүдэлмэришэн нэгэ зэргэ дүрбэн станок хүдэлгэхэ байна. Манай цехэй үниинэй хүдэлмэришэн Александра Гриф шэнэ түхэлэй станогуудые хүдэлгэнэ. Тэрэ халаан соогоо 160—170 метр сэмбэ нэхэжэ, үндэр бүтээсэ туйлана. Байгша оной дүрбэн һарын даабариһаа гадуур 1347 метр эрхим шанартай сэмбэ нэхэжэ гаргаа. Жэлэй дүүрэтэр манай цехтэ иимэ үшөө 29 станогууд тодхогдохоор хараалагдана.

Иимэ бүтээсэ ехэтэй станогуудые хүсэдөөр ашаглахын тула бидэнэр эрдэм болбосоролоо, мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлхэ ушартай болонобди. Тэрэгүйгөөр һайн шанартай сэмбэ нэхэхэбди гэжэ хэлэхэнь бэрхэтэй.

Бидэнэр һайн шанартайгаар ехэ сэмбэ нэхэдэг хүдэлмэришэдые урмашуулнабди. Энээгээр лэ хизаарлангүй, эдэнэрэй дүй дүршэл тухай ехэ хөөрэлдөө үүсхэхэ, дүрэ зурагуудыень Хүндэлэлэй самбарта гаргажа байха шухала. Сэмбэ нэхэгшэдэй ажал хүдэлмэри тухай газетэнүүдтэ үшөөл багаар бэшэгдэнэ гэжэ һанагшаб. Бэрхэ сэмбэ нэхэгшэдые бэшэ предприятинуудта эльгээжэ, тэдэнэй дүй дүршэлдэ һургаха талаар үшөөл бага хүдэлмэри ябуулагдана.

Бидэнэй нэхэһэн «Северянка», «Баян-гол», «Раджана» гэһэн сэмбэ бүдые ажалшад дуратайгаар худалдан абадаг. Иимэ сэмбэ һайн шанартайгаар, бүри ехээр нэхэхэ гэжэ манай фабрикын хүдэлмэришэд ехэ оролдолго, үүсхэл гарган хүдэлжэ байна. Хэрбээ бидэнэр бултадаа оролдоод хүдэлөө һаа, ехэ сэмбэ нэхэхэ, арад зоной эрилтэ хангажа шадахабди. Теэд зонойлмнай эрилтэ ямар бэ гэбэл: Эрхим шанартай, һайхан үнгэтэй бүд наймаанда элбэгээр гараг лэ!

Е. ЕРМОЛАЕВА,
Улаан-Үдын сэмбын фабрикын сэмбэ нэхэгшэ, коммунис ажалай ударник.

ДЭЭШЭЛҮҮЛЭГДЭҺЭН УЯЛГА АБАБА

Үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һаахын түлөө республика дотороо үүсхэл гаргаһан шаралдайнхидые халуунаар дэмжэһэн «Коммунизм» колхозой малшад, һаалишад абаһан уялгаяа гүйсэд дүүргэбэ. Колхоз үбэлэй зургаан һарын туршада үнеэн бүриһөө 1100 килограммһаа бага бэшэ һү һааха гэһэн уялгаяа 1212 килограммда хүргэбэ. Тиихэдэ ажахын түрүү һаалишад А. Ф. Оленникова, М. И. Баландина, Н. И. Челночкова гэгшэд бүришье ехэ амжалта туйлаа. Тэдэнэр тус тустаа үбэлэй зургаан һарын туршада үнеэн бүриһөө 1534—1431 килограмм һү һаагаа.

Фермын 33 һаалишадай 29-нь абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэбэ. Партиин райкомой бюрогой болон аймсоведэй гүйсэдкомой шиидхэбэреэр коммунист Н. П. Белозёровой хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай коллективэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн энэ коллектив аймагай «Ленинэй зам» газетын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ эдэнэр дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба. Тиигэжэ тэдэнэр зунай зургаан һарын туршада үнеэн бүриһөө фермээрээ 1.200 килограммһаа бага бэшэ һү һаахабди гэжэ мэдүүлээд, ехэ һүнэй түлөө тэмсэхэ гэһэн уряатайгаар аймагайнгаа бүхы һаалишад, малшадта хандаа.

«Коммунизм» колхозой һаалишад, малшадай үүсхэлые партиин райком, аймсоведэй гүйсэдком халуунаар дэмжээд, зунай һаранuудта үнеэн бүриһөө 1.200 килограммһаа бага бэшэ һү һаахын түлөө мүрысөө һаалишад, малшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинуудые уялгалба.

Һаамхай үнеэдые ногоон тэжээлээр хүсэд хангахын тулада фермын хажууда 100 га горохобёосой холисо. 60 гектар куузику таригдажа байна.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

КПСС-эй УЛААН-ҮДЫН ГОРКОМОЙ ПЛЕНУМ

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой VII пленум һаяхан үнгэржэ, «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор арадай хэрэглэлэй эд бараа бүри ехээр гаргадаг болохо тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Партиин горкомой секретарь нүхэр Л. Н. Кашкин элидхэл хээ.

Элидхэлшэ, мүн үгэ хэлэһэн хүнүүд арадай хэрэглэлэй эд бараа гаргаха түсэбые дүүргэхэ гээшэ түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй гол зорилгые шиидхэлгэдэ ямар ехэ удха шанартай байһыень онсолон тэмдэглээ. Юһэдэхи табан жэлэй туршада городой промышленна предприятинууд арадай хэрэглэлэй эд бараа гаргаха тодорхой хэмжээнүүдые хараалаанхай. Үнгэрһэн жэлэй, мүн энэ жэлэй 4 һарын түсэб муу бэшээр дүүргэгдэнхэй.

Тиибэ ябабашье энэ хэрэг эмхидхэлгэдэ үшөөл ехэ дутагдалнууд гараһаар. Арадай хэрэглэлэй эд бараа гаргаха үйлэдбэриин барилганuудта һомологдоһон мүнгэ зөөри хүсэдөөр ашаглагданагүй, эд бараанай ассортимент үсөөн, шанар, үнгэ зүһэнь һанаһанда хүрэдэгүй. Тиимэһээ завод болон фабриканuудай, худалдаа наймаанай предприятинуудай складуудта худалдаанда гүйсэгүй ехэ эд бараан хэбтэнэ. Зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд үргэн хэрэглэлэй эд бараа ехээр, шанар һайнтайгаар гаргаха гэжэ һаналаа хүсэдөөр табинагүй.

Пленум эдэ дутагдалнуудые усадхаха, мүн арадай хэрэглэлэй эд бараа бүри ехээр, шанар һайнтайгаар гаргаха талаар дэлгэрэнгы хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол баталан абаа.

М. НИМАЕВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ПРОКУРАТУРЫН ЗУРГААНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭ РСФСР-эй ГАБЬЯАТА ЮРИСТ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Социалис хуули ёһо сахилтые бэхижүүлхэ хэрэгтэ габьяа ехэтэй байһанайнь түлөө **РСФСР-эй габьяата юрист** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ

Таракановская Валентина Николаевнада — республикын прокуророй ахалагша туһалагша.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1972 оной майн 22.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. С. ЧУПИКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна ба арадай хиналтын зургаануудта үни удаан саг соо һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Арадай хиналтын комитедэй инспектор **Чупиков** Сергей Сергеевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1972 оной майн 26.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНТО ГҮРЭНЭЙ ОПЕРО, БАЛЕДЭЙ ТЕАТРАЙ АРТИСТНУУДТА БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА АРТИСТ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын театральна искусствын хүгжэхэ хэрэгтэ габьяа ехэтэй байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй габьяата артист** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ иимэ хүнүүдтэ олгохо:

Дашиев Дугаржап Цыреновичтэ — оперын солист.
Захаров Валентин Михайловичта — хоорой артист.
Кузьмина Ирина Фёдоровнада — оперын солист.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1972 оной майн 22.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

УЛААН-ҮДЫН ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНТО МЯХА-КОНСЕРВЫН КОМБИНАДАЙ ДУУ. ХАТАРАЙ АНСАМБЛЬДА ХАБААДАГШАДЫЕ БУРЯАДАЙ АССРэй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Уран һайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь, мүн республикын ажалшадые хангалгада ехэ ажал ябуулһанайнь түлөө иимэ хүнүүдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Завьялова Татьяна Васильевнае — ансамблиин солистка.
Кубышева Лилия Иннокентьевнае — ансамблиин солистка.
Овчинников Николай Петровичые — ансамблиин солист.
Полозова Тамара Александровнае — ансамблиин уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ.
Шалыгин Василий Васильевичые — ансамблиин концертмейстер.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1972 оной майн 22.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ДҮЛЭТЭ ТЭМСЭЛШЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

БРЮССЕЛЬ. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет, Эб найрамдал хамгаалха Бельгиин союз эб найрамдалай түлөө элитэ мэдээжэ тэмсэлшэ Изабелла Блюмэй 80 наһатай болоһонтой дашарамдуулан Брюссель хотодо баярай суглаа үнгэргөө.

Юбилярые амаршалхын тула Бельгиин элдэб партинууд ба эмхинүүдэй зүгһөө хэдэн зуугаад хүн, олохон оронуудай түлөөлэгшэд ерэһэн байна.

Энэ ой дүлэтэ тэмсэлшын бүхы ханинарта гайхамшаг үдэр болоно. Изабелла Блюмэй нэрэ солонь эб найрамдалай түлөө, бүхы арадуудай хоорондын хани барисаанай түлөө, шахардуу байдал һулаpуулхын түлөө тэмсэлтэй нягта холбоотой юм гэжэ Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй харюусалгата секретарь М. И. Котов хэлэбэ.

М. И. Котов Эб найрамдалай тала баригшадай совет хүдэлөөнэй алтан медаль И. Блюмдэ барюулба.

Р. НИКСОН ЛЕНИНГРАД ОШОБО

США-гай Президент Ричард М. Никсон һамгантаяа хамта майн 27-ной үглөөгүүр Ленинград ошобо.

Р. Никсонтэй хамта СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин ошолсоо.

США-гай ба СССР-эй гүрэнүүдэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ США-гай Президентые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. С. Полянский болон бусад тушаалтад үдэшэбэ.

Тэрэшэлэн США-гай гүрэнэй секретарь У. Роджерс, США-һаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Дж. Бим болон США-гай Президентые үдэшэжэ ябалсаһан бусад тушаалтад Ленинград ошолсоо.

(ТАСС).

…ЕТ-АМЕРИКАН …РЭЛДӨӨН

…С-эй ЦК-гай Генеральна …рь Л. И. Брежнев, …эй Верховно Соведэй …иумэй Түрүүлэгшэ Н. В. …ный, СССР-эй Министр… Соведэй Түрүүлэгшэ … Косыгин Америкын Хол… Штадуудай Президент … Никсонтэй майн 26-да …өөгөө үргэлжэлүүлбэ.

Стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай асуудалые зүбшэн хэлсэжэ дүүргээд, энээгээр хэлсээ баталха гэжэ шиидхэгдээ.

Тэрэшэлэн уласхоорондын зарим асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэһэн байна.

Һанал бодолоо зүбшэн хэлсэлгэ энэнэй урда тээхи уулзалганууд ба хөөрэлдөөнүүдэй үеынхидэл адли тодорхой, бүтэмжэтэй оршон байдалда үнгэрөө.

ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ АСУУДАЛНУУДААР СОВЕТ-АМЕРИКАН КОМИССИ БАЙГУУЛХА ТУХАЙ ХАМГЫН КОММЮНИКЕ

Хоёр оронoй хоорондын худалдаа наймаанай, тэрэшэлэн энээнтэй холбоотой экономическа һалбаринуудай талаар али али талада ашагтай харилсаа хүгжөөлгэдэ туһа хүргэхэ зорилгоор совет хүтэлбэрилэгшэд ба Холбоото Штадуудай Президент Ричард М. Никсон худалдаа наймаанай асуудалнуудаар Совет-американ комисси байгуулха гэжэ хэлсэбэ.

Совет-американ комисси иимэ асуудалнуудаар хөөрэлдөө хэдэг байха гэбэл:

— юрэнхы худалдаа наймаанай хэлсээнэй, тэрэ тоодо тон таарамжатай оршон байдал али али таладаа олголгын;

— гүрэнэй урьһа зээлинүүдые али али талада үгэхэ тухай хэлсээнүүдэй;

— худалдаа наймаа хүгжөөлгэдэ туһа хүргэхэ зорилготой коммерческэ ябуулга эрхилхэ арга боломжо али али талада олгохо;

— худалдаа наймаанай асуудалнуудаар гараһан арсалдаануудые арбитражда шиидхэхэ гурим тухай хэлсээнэй талаар.

Тус комисси:

— байгаалиин нөөсэнүүдые шэнжэлэн тодорхойлгодо, түүхэй эд ба ондоошье продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха хэрэгтэ Америкын ба Совет оронoй зүгһөө хабаадаха арга боломжо шэнжэлхэ;

— Совет-американ худалдаа наймаанай харилсаае бүхы дээрэнь хаража үзэхэ, тиихэдээ хоёр талые һонирхуулхаар асуудалнуудые, тэрэ тоодо патентнүүд ба лицензинүүдтэ хабаатай асуудалнуудые, тодорхойлхо ба аргатай соонь шиидхэхэ.

Комиссиин заседанинууд Москвада ба Вашингтондо ээлжээгээр үнгэргэгдэхэ. Комиссиин түрүүшын заседани байгша оной июль соо Москвада болохо.

СОВЕТ-АМЕРИКАН ХЭЛСЭЭНҮҮДТЭ ГАР ТАБИГДАБА

…С-эй ЦК-гай Генеральна …рь Л. И. Брежнев, …й Президент Р. Никсон …һээ хамгаалха түхеэрэл…заарлаха тухай СССР-эй …А-гай хоорондын дого… мүн стратегическэ доб…зэбсэгүүдые хизаарла…ла абтаха зарим хэмжээ…хай СССР США хоёрой …до баталагдаһан саг зуу…лсээндэ майн 26-нал …раа табибад.

…ргүй байдал адляар хан…ол ёһонтой зохилдуулан, …һээ хамгаалха түхеэрэл…и али талаһаа хизаарла…аа хоёр оронoй уялга…оговор дотор тодорхой…. Гэхэтэй хамта иимэ …алга хадаа стратегиче… добтолхы зэбсэгүүдые …йгаар бэлдэхэ ябадал …лаха хэрэгтэ горитой ту…һа дүхэм болохо, ядерна зэбсэг хэрэглэлгэтэй дайнай тохёолдолгын аюул бага бололгодо туһа хүргэхэ байһыень хоёр тала хараадаа абана.

Саг зуурын хэлсээнэй хүсэндөө байха үедэнь хоёр талынхид газарта тодхогдодог ракетэнүүдэйнгээ тооe олон болгохогүй гэжэ тус хэлсээн дотор хараалагдана. Хэлсээнэй хүсэндөө байха үе соо алишье талада байжа болохо баллистическэ ракетэнүүдтэй мүнөө сагай подводно лодконуудай тоо хизаарлахые уялгална, мүн атомна подводно лодконууд дээрэһээ баллистическэ ракетэнүүдые дэгдээхэ түхеэрэлгэнүүдэй ниитэ тооe хизаарлахаар хараална.

Стратегическэ добтолхы, хамгаалхы зэбсэгүүдэй хоорондоо холбоотой байһан тухайда документнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ, иимэ ойлгосо стратегическэ добтолхы зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай эдэбхитэй хөөрэлдөөнүүдые саашадаа хэхэ таатай зохид арга боломжо хангалтада туһалха байха гэжэ хэлэгдэнэ.

Эдэ хэлсээнүүд зэбсэгүүдые яаралтайгаар түхеэрхэ ябадал хороохо, тэрэниие саашадаа бүрин болюулхын тула ехэ удха шанартай байха болоно. Энэ ябуулга уласхоорондын шахардуу байдал һулаpуулгада, гүрэнүүдэй хоорондын этигэлсэл бэхижүүлгэдэ туһа хүргэхэ байха гээд документнүүд дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Документнүүдтэ гар табилгын үедэ Совет талаһаа Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Д. Ф. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор М. А. Яснов, А. П. Вадер, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор Н. К. Байбаков, Б. Э. Дымшиц, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, И. Т. Новиков, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко, СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, СССР-эй элүүрые хамгаалгын министр Б. В. Петровский, СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Генеральна штабай начальник, армиин генерал В. Г. Куликов, стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай совет-американ хэлсээндэ хабаададаг СССР-эй делегациин хүтэлбэрилэгшэ, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо В. С. Семёнов, СССР-эй Наукануудай академиин президент М. В. Келдыш, СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин болон бусад тушаалтад байлсаа.

Гар табилгын үедэ Америкын талаһаа США-гай гүрэнэй секретарь У. Роджерс, национальна аюулгүйн асуудалнуудаар Президентын туһалагша Г. Киссинджер, стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай совет-американ хэлсээнүүдтэ хабаададаг США-гай делегациин хүтэлбэрилэгшэ, зэбсэг хуряаха ба зэбсэгүүдтэ хиналта хэхэ асуудал шэнжэлдэг США-гай агентствын директор Дж. Смит, США-һаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Дж. Бим, США-гай Президентые үдэшэжэ ерэлсэһэн бусад тушаалтад байлсаба.

(ТАСС).

США-гай президент обед эмхидхэбэ

США-гай Президент Ричард М. Никсон, тэрэнэй һамган майн 26-да СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Правительствын хүндэлэлдэ обед эмхидхээ.

Тус обедтэ Совет талаһаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев һамгантаяа, СССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо П. Е. Шелест, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев болон бусад тушаалтад байба.

Энэ обедтэ США-гай Президенттэй хамта, тэрэниие үдэшэжэ ерэлсэһэн Америкын гүрэнэй ажал ябуулагшад байлсаа.

США-гай Президент Ричард М. Никсон айлшадта хандан үгэ хэлэбэ.

Удаа тээнь СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин үгэ хэлээ.

Р. Никсонэй, А. Н. Косыгинай хэлэһэн үгэнүүд альга ташалгаар угтагдаа.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ—КОММУНИСТНУУД

Хёлгын леспромхоз аймаг соогоо промышленна томохон предприятинуудай нэгэндэ тоологдодог. Гэбэшье хэдэн жэлэй урда тээ ажал хэрэгынь тиимэшье урагшатайгаар ябадаггүй hэн. Үйлэдбэриинь үрэ дүн бусад предприятинуудта орходоо ходол доогуур байха. Ажалай эмхидхэлэй, хүн зоной дунда ябуулагдадаг нинтэ-политическэ хүдэлмэриин hулаар табигдаhан тухай дохёонууд хүдэлмэришэдhөө, коммунистнуудhаа ородог болоhон юм.

Имэ байдалhаа гарахын тулада партиин райком, аймсоведэй гүйсэдкэмой зүгhөө шухала хэмжээн абтаа hэн. Эдэбхи үүсхэлтэй, онол аргаар баян шэнэ хүнүүд хүтэлбэрилхы тушаалтадаар томилогдоhон юм.

Партийна организациин бюро үйлэдбэриин участок бүхэндэ коммунистнуудые олоор табихадаа, энэ хэмжээ ябуулгадаа анхаралтайгаар, бодомжотойгоор хандаhан юм.

Партийна организаци 21 коммунистнуудтай. Энэмнай ехэ хүсэн шуу. Тэдэниие хэрэгтэй газартань зүбөөр таарулан табибал, ажалай бүтээсын ургалтада, түсэбэй дүүргэлтэдэ горитой нүлөө үзүүлхэ байhаниинь мэдээжэ. Мүнөө партийна организациин хахадhаа олонхидынь үйлэдбэри дээрэ сэхэ хүдэлнэ, участок, бригаданuудые хүтэлбэрилнэ.

Предприятиин эгээл харюусалгатай участок — ойhoo асарагдаhан модо ута богонёорнь тайража, сортлон илгадаг доодо складтахи ажал болоно. Эндэ хүдэлдэг бригаданuудай ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадаhанhaa бусад участогуудай ажал урагшатай hайн ябадаг.

А. А. Лаптев. К. И. Петров гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд удаан саг соо доодо складта хүдэлхэдөө, Лаптевай бригадынхид hара бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг, харин нүгөөдынхидынь түсэбөө бэелүүлжэ шададаггүй байhан. Эдэ хоёр бригаданууд адли эрхэ байдалда ажалладаг hэн гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Петровой бригадынхид түсэбөө юундэ дүүргэдэггүй байгааб гэхэдэ, ажалай журам эбдэхэ, архидаха ушар эндэ али олон дайралдадаг байгаа.

Партийна бюрогой заседани дээрэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ, Лаптевай бригадада хүдэлмэрилжэ байhан коммунист Г. Ф. Фомин Петровой бригадые даажа абахаар дэбжүүлэгдэhэн. Коммунистнууд имэ шиидхэбэри абахадаа ямар юумэндэ үндэhэлөөб гэхэдэ, нүхэр Лаптев хүтэлбэрилхы баян дүршэлтэй. бэрхэ бригадир. Нэгэ hайн хүдэлмэришэнөө ондоо бригадада үгэхэдөө ядалдахагүй. Харин леспромхозой ажалда энэ шиидхэбэри горитой нүлөө үзүүлхэ гэжэ тоолоhон байха юм.

Хүтэлбэрилхы дүй дүршэлөөр бага байhан Фоминдо түрүүшээр бэрхэшэг байгаа ааб даа. Теэд хүшэр хүндэhөө тунхаринг үйгөөр, коммунистнуудай үзүүлhэн найдабарида хүрэмөөр ажаллахын тулада нүхэр Фомин үсэд нэтэрүүгээр оролдожо захалаа. Нэн түрүүн бригададаа ажалай журам, ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри hайжаруулаа. Уданшьегүй тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадынхид гээгдэлhээ гараа. Мүнөө түе бригадынхид hара, квартал бүриингөө даабари 130—140 процентhээ доошо болгодоггүй гуримтай.

Леспромхозой коллективэй дунда эдэбхи үүсхэл ехэтэй, бусадта ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг коммунистнууд үдэр бүри олошорно. Жэшээнь, партийна организациин секретарь А. А. Соболев өөрөө үйлэдбэриин түрүүшүүлэй зэргэдэ ходо ябадаг. Нүхэр Соболев модо отолжо унагаадаг бригадые үнинэй хүтэлбэрилнэ. СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ секретариин хүтэлбэрилдэг бригадынхид нэгэдэхи кварталайнгаа даабари 115,2 процент дүүргэээ. Апрель hарынгаа түсэб мүн лэ үлүүлэн бэелүүлээд, түрүү hуурида гараа.

Коммунист Л. М. Павлов коллективэйнгээ дунда хүндэтэй болоhoop үнинэй. Тэрэ кузницада түмэршэ дарханаар хүдэлдэг. Модошодые хэрэгтэй юумээрнь таhалгаряагүй хангадаг юм.

Леспромхоздо эхэнэрнүүд хүтэлбэрилхы тушаалда хүдэлжэ шадахагүй гээд заримашуул тоолодог гээшэ. Гэтэр доодо складтахи бүхы хүдэлмэрине коммунистка Татьяна Трифоновна Утенкова шадамар бэрхээр ударидадаг. Тэрэнэй мэдэлдэ олон машина, техникэ, хүдэлмэришэд бии. Эндэ хүдэлдэг бригаданuудай урдахи зорилгонуудаа саг соонь бэелүүлжэ шадаhанhaa ехэ юумэн лулдыдаг.

Партиин гэшүүн, жолоошон С. Е. Павловтай харгыдал ходо уулзахат. Тэрэ модо бэлэдхэлгэдэ хүдэлжэ байhан бригаданuудта хэрэгтэй болоhон материал, запас частьнуудые саг соонь асаржа үгэдэг юм. Тэрэ дааhан ажалдаа үнэн зүрхэнhөө хандадаг. Автомашинань хододоо аяншалгада гарахаар бэлэн байдаг.

Үйлэдбэриин участок, бригада, коллектив, хүдэлмэришэн бүхэн оор дээрээ социалис уялга абанхай, хоорондоо үрэ ехэтэйгээр мүрысэдэг. Мүрысөөнэй дүн участок, бригадануудта hарадаа хоёр удаа, леспромхоздо hарын түрүүшын табан хоногто гаргагдажа, олоной дунда соносхогдодог, илажа гарагшадта дамжуулгын Улаан туг, вымпел, урмашуулгын үнэтэ бэлэг сэлэг барюулагдадаг. Үйлэдбэриин участок бүхэндэ Хүндэлэлэй самбар бии. Мүрысөөндэ архимлэжэ гарагшадай фото-зураг тэндэ үлгэгдэдэг.

Бага комплексно бригаданuудай хоорондо дэлгэрhэн мүрысөөндэ квартал соо илажа гарагшадта дирекциин, партийна, профсоюзай организацинуудай дамжуулгын Улаан туг, 150 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдадаг. Хоёрдохи hуури эзэлэгшэдтэ 75 түхэригэй мүнгэн шан үгтэдэг. Тиихэдэ доодо складта модо ута богонёор тайража, сортоорнь илгадаг бригаданууд соохоо түрүүлжэ гарагшадта 160 түхэригэй мүнгэн шан барюулагдадаг юм. Тиихэдэ бригадын гэшүүдэй ажалай журам эбдэhэн, архи ууhан, хүдэлмэридөө нэгэ үдэрөөр гээгдэhэн, техникэ ашаглалгын, ажалай аюулгүйе сахилгын журам эбдэhэн байбалынь, бригадада үгтэхэ урмашуулгань доошолуулагдадаг гуримтай. Тиимэhээ бригадын гэшүүн бүхэн архиншадтай, нинтын, ажалай журам эбдэгшэдтэй шангаар тэмсэдэг, тиимэ юумэнэй болоод байгаа hаань, коллективэйнгээ суглаан дээрэ шангаар хэлсэдэг, эшээдэг байха юм.

hайнаар хүдэлдэг хүнүүдые предприятида гансал мүнгөөр урмашуулдаггүй. Түлөөhэгүй путёвко, ээлжээнhээнь урид квартира, мотоцикл үгэхэ гэхэ мэтэ урмашуулгын олон онол арганууд хэрэглэгдэдэг. Жэшээнь, түрүүшүүлэй нэгэн С. Е. Иванов түлөөhэгүй путевкодо хүртэhэн. Тиихэдэ столяр И. С. Белых, механик С. К. Тюрюханов болон бусад ээлжээнhээ урид мотоциклнуудые худалдажа абаа. Мүнөө жэлдэ леспромхозой хүдэлмэришэдтэ 4—5 мотоциклнууд үгтэхөөр хараалагданхай. Тэдэнь үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ худалдагдаха юм.

Предприятиин коммунистнууд үйлэдбэри дээрээ бусадта ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, хүдэлмэришэдые хойноо дахуулан, ажалай шэнэ амжалтада уряалан ябахаhаа гадна, хүн зоной дунда эмхидхэлэй болон нинтэ-ойлгууламжын горитой хүдэлмэри ябуулдаг. Тэдэнэр бултадаа агитатор, политинформатораар хүдэлдэг.

Бэшүүрэй модо бэлэдхэгшэд, тэдэнэй үйлэдбэриин амжалта тухай олон жэшээнүүдые дурдамаар. Аймагай промышленна предприятинуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ энд эхинhээ хойшо нэгэ ээлжэ ябанад.

Үнгэрэгшэ жэлэй кварталай түсэб эрхи дүүргэhэнэйнгээ тү хозой коллектив РС нистрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан ту шанда хүртэhэн, пар тельствын зүгhөө ним үршөөлдэ хүртэhэн юhэдэхи табан жэлэй жэлэй түсэб болзорh декабрин 20-до сү ССР Союзай байгуул жэлэй ойн үдэрые а бэлэг сэлэгтэйгээр ү нэгэл эрмэлзэлгэтэй байнад. Нэгэдэхи квар сэб бүхы зүйлөөр т гэгдээ. 14,5 мянга модо зөөхэ даабаря бометртэ хүргөө. Т кубометр модо отолхо лэ үлүүлэн бэелүүл hарыншье даабари үл гэгдээ.

Бэшүүрэй модошо ридөө үшөө ехэ амжа жа, табан жэлэй тү hоонь урид дүүргэл гөө бага бэшэ хүб байhандань найдамаар.

Д. О

«Бэшүүрэй т газетын редакторай

Редакцида ерэhэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл

Халуун хаhань ДҮҮРЭНТЭЭ

Зунай амисхалай орохотой адли, хээрэ тала ногооржо захалба. Хонишод үбэлдөө абаhан хурьгадаа хүхэ ногоондо табижа бэлшээдэг болохонь.

Үнинhөө хойшо газетымнай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг олон хүдөө бэшэгшэднай түрүү хонишодойнгоо туйлаhан амжалтануудые тодорхойгоор бэшэжэ эльгээhэн зандаа. Тэдэнэй эльгээhэн бэшэгүүд дотор гол түлэб хонишодой түл абалгынгаа шиидхэхы үеые яажа үнгэргэжэ байhан тухай, нарай хурьгадаа үхэл гарзада оруулангүй харууhалха дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэнхэй.

Мүнөө үедэ Зэдын тала хэзээ нэзээнэйхиhээ баян. Хайшаашье хара — тоогүй олон hүрэг хонид атарлан бэлшэнэ. Арбан табан жэл хонин ажалда хүдэлмэрилжэ байhан Цырен-Дондок Норбоевой харууhалдаг эхэ хонидой отара үбэлые атар тарганаар дабажа, хүхэ ногоон дээрэ гараба гээд, хүдөө бэшэгшэ **В. Башаров** аймагай түб — Петропавловка тосхонhоо мэдээсэнэ. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишон Ц-Д. Б. Норбоев жэл бүри эхэ хонин бүриhөө хурьга абажа, ехэ ноохо хайшалдагаараа аймаг соогоо мэдээжэ болонхой. Тиин энэ нүхэрнай байгша оной үбэлжэлгын хэды хүндэ байбашье, бии байгаа тэжээлээ гамтайгаар гаргашалжа, харууhалжа байhан 562 эхэ хонинhоо 565 хурьга абажа, үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлээ.

Мүн Зэдын түрүү хонишодтой хүршэ болохо Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон Анатолий Акуловай ажал хэрэг тухай хүдөө бэшэгшэ **В. Сажин** нигэжэ дуулгана. Эрхим хонишон А. Акуловай харууhалдаг эхэ хонид хабар орой хурьгалжа захалhан байна. Үбэлдөө үбhэ тэжээлэй хэды хомор байгаашье hаань, түе отарада ажалладаг хонишод хурьгалха болоhон эхэ хонидойнгоо хүшэ тамирые муудхаангүй ондо оруулхые нилээд оролдоо. Мүнөө хабарай түрүүшын ногооноор хурьгалжа байhан хонидынь hүтэйшье, хурьгадаа ядамаггүй садхаана. Ойн баярта энэ жэлдэ дурсагдагша отарын хонишод 100 эхэ хонин бүриhөө 120 хурьга түлжүүлжэ, түс бүриинь 20—22 килограммhaa доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр тушаахын түлөө оролдоно. Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үнинэй хонишон Максим, Семён Васильевтанай туйлаhан амжалта тухай **И. Марактаев** бэшэжэ эльгээгээ. Тиихэдэ хүдөө бэшэгшэд **Д. Доржиев** (Хориин аймаг), **Д. Дугаров** (Ахын аймаг) гэгшэд мүн лэ түрүү хонишодой хэжэ байhан ажал, саашанхи хараа зорилгонууд тухай тайлбарилан бэшэhэн байна. Саашадаа колхоз, совхозуудай малшадай, механизаторнуудай табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ абаhан уялгануудаа ямараар дүүргэжэ байhан тухаа дэлгэрэнгыгээр бэшэжэ байхые хүдөө бэшэгшэд ба уншагшадтаа найданабди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ЗЭ ГАЙ «КОММУНИЗМ» БРИГАДИР ЖАМБА ЧАГДУРОВИЧ. «ОКТ СОВХОЗОЙ АХАЛАГ ШОН ГУРГУМОВ Л ТОЕВИЧ, «ЗАРЕЧН ЗОЙ АХАЛАГША ЦЫРЕНОВА ЧОЙЖИ НА, БОРЬЁОГОЙ ГЛАВНА ВЕТЕРИНА ВЫБОРОВ ВАСИЛИЙ ВИЧ.

С. ЦЫДЫПОВ

Ажалынь амжалтада УРЯАЛНА

hүүлэй жэлнүүдтэ эхэ хонин бүриhөө хурьга түлжүүлжэ, республика доторoo холуур суурхадаг болоhон Зэдын хонишод юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ мүн лэ горитойхон амжалта туйлаба. Тиигэжэ аймагай ажахынуудай хонишод искусственна аргаар үрэжүүлэгдэhэн 141 мянган эхэ хонидhoo 128 мянган хурьга абажа, хараалhан зорилгоёо сүм бэелүүлээ.

Гэбэшье эдэнэй дундаhaa Ленинэй орденто Борьёогой совхозой хонишод онсо илгарна. Юуб гэхэдэ, эхэ хонидой бүхы хорин гурбан отарын хориндонь 100 эхэ хонин бүриhөө 101 хурьган абтаhан байна. Теэд имэ амжалта мүнөө хүрэтэр республикымнай ямаршье ажахыда туйлагдаагүй юм.

Гэхэтэй хамта түс совхозой зарим хонишод, жэшээлбэл, ахалагша хонишод Дмитрий Яковлевич Свистунов, Тамара Петровна Чупышева, Цыден-Еши Балдановна Доржиева гэгшэд 100 эхэ хонин бүриhөө 136—125 хурьга абажа тэнжээгээ.

— Үнгэрhэн жэлэй дүнгөөр манай совхоздо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдахань гэhэн мэдээсэл Майн hайндэрэй урдахана дуулахадаа, нилээд баясан омогорхообди. Зүгөөр энэ шан совхозой бүхы хүдэлмэришэдые бүри оролдосотой hайнаар ажаллахыень уряалжа, сэдьхэл бодолдонь зориг бадаруулhан байна, — гээд, түс совхозой директор Борис Павлович Хомутов хэлээ hэн.

Энэншье зүб. Ушарынь хадаа hүүлэй жэлнүүдтэ эндэхи хонишодой туйлаhан дүнгүүд улам дээшэлжэ байна. Бидэ дурсагдагша ажахын главна зоотехник Владимир Прокопьевич Шантахановтай хонишодой нёдондоной дүнгүүдые харахадамнай, совхоз бүхыдөө 100 эхэ хонин бүриhөө 103 хурьга абажа ,хонин бүриhөө 3780 грамм ноохо хайшалhан. түлжүүлhэн, хурьгадайнгаа толгой бүриие 23 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэhээнь hалгааhан байба. Теэд имэ амжалта туйлаhан Борьёогой совхозой хонишодой омогорхохоньшье гайхалгүй.

— Энэ илалта яагаад туйлагдааб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, хони үсхэбэрилхэ технологиёо зарим тэды хубилгаhан байнабди. Хэдыхэн жэлэй саада тээ хурьгадаа гол түлэб декабрь, январь hарахаа абадаг байhанаа хонидоо март hарада хурьгалуулдаг болообди. Энэ хубилалта ямар дүн харуулааб гэхэдэ, хабар хурьгалhан хонидоо октябрь hарада, хэнзэ ногоон дээрэ, тариянай hуурида hайса бэлшээжэ, хүсэд таргалhан хойнонь искусственнаар үрэжүүлхэ арга олгоhон байна. Хэнэйшье мэдэхээр тарган хонинhoo томо, өөдэргэн хурьгад гарадаг гээшэ. Эхэньшье hүтэй байдаг. Хоёрдохёор, энэ үедэ үрэжүүлэгдэhэн эхэ хонидhoo эхир хурьгадай олоор абтадаг байhаниинь элирээ, — гэжэ главна зоотехник В. Шантаханов хэлэнэ.

Владимир Шантаханов эхэ хонидой hүрэг эмхидхэхэдэ ушардаг дутагдал тухай онсо тогтожо хөөрөө hэн. Тэрэнэй мэдүүлhэнэй ёhoop, эхэ хонидой отарые түлгэнүүдhээ бэшэ, харин зуhагуудhaa эмхидхэхэдэ алишье талаараа ашагтай байhанаа харуулаа. Юуб гэхэдэ, зуhаг хонид түлгэдэ орходоо hүтэйшье байдаг. Абтаhан хурьгадынь томонууд, түргэн боргожодог байна. Эгээл тиимэhээ түс совхозой зарим хонишод түрүүшынхеэ хурьгалха зуhаг хонин бүриhөө хурьга түлжүүлжэ амжаhан юм.

— Гурбан жэлэй саада тээ би түрүүшынхеэ хурьгалха зуhаг хонидые даажа абаа hэм. Тиигээд hүрэг хонидоо hайн бэлшээридэ hайса бэлшээжэ таргалуулаад, искусственна аргаар үрэжүүлжэ, 100 эхэ хонин бүриhөө 115 хурьга абаа hэмди. Харин түлгэнүүдhээ имэ түл яашье абтахагүй. Нёдондо манай отарада ажалладаг хонишод 100 эхэ хонин бүриhөө 127 хурьга, харин байгша ондо 136 хурьга абажа түлжүүлээ. Энэ дүнгүүд юу тайлбарилнаб гэхэдэ, эхэ хонидой отара зуhаг хонидhoo эмхидхэхэдэ алишье талаараа ашагтай бшуу, — гэжэ ахалагша хонишон Дмитрий Яковлевич Свистунов хөөрэнэ.

Хонин бүриhөө хурьга абажа, үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлхын тула гансашье түл абалгые, отара эмхидхэлгын гурим хубилгаха бэшэ, мүн хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэй байhыень эндэхи хонишод hайн мэдэнхэй. Тиимэhээ түс ажахын хонишод hүүлэй жэлнүүдтэ даалгагдаhан сабшалангаа hайжаруулжа, үбhэ ногоонойнь ургаса эрид дээшэлүүлхын тула нилээд оролдодог болонхой. Энээнэйл ашаар хонишодойнь отаранууд үбhэ, hолоомо, талха тариянай зүйлөөр гүйсэд хангагдадаг болоhон байна. Тэрэшэлэн совхозой хонишод hүрэг хонидоо эртүүр тарилгдаhан тариалан дээрэ, элбэг ногоотой бэлшээридэ hайса бэлшээжэ таргалуулдаг заншалтай.

— Искусственна аргаар үрэжүүлгээ hайнаар, түргэн болзорто үнгэргэхэ гээшэ хонишон бүхэнэй шухала зорилго юм. Хэрбээ хонидойнгоо хүшэ тамираар хэды тарган байгаашье hаань, искусственна үрэжүүлгээ муугаар ябуулхада, олон хонин hубайржа, мүртэй дүнгэй туйлагдахагүйнь мэдээжэ. — гээд дүй дүршэлтэй хонишон Гасарун Лубсанович Рабдаев хөөрөөгөө саашань нигэжэ үргэлжэлүүлнэ. — Искусственна аргаар үрэжүүлхын урда тээ хонидоо тариянай hуурида, намарай хэнзэ ногоон дээрэ hайнаар манажа. таргалуулхал хэрэгтэй. Тиихэдэ hүрэг хонидойнгоо жэгдэ ототой болохыень тэсэмгэйгээр хүлеэгээд лэ, хонидойнгоо хүсэд таргалhан хойнонь искусственна үрэжүүлгээ эхилхэдэ hайн. Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгэмнай хорин үдэрэй туршада үнгэргэгдэдэг, — гэбэ.

Борьёогой совхоздо хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэдээ, ажахыдаа түлжүүлэгдэhэн хусын үрэ хэрэглэдэг заншалтай. Тиихэдээ тэдэнэр hая гараhан хурьгад соохоо hайн үүлтэрэйхиниень тэмдэглээд, hүүлдэ эхэhээнь hалгаагдахадань амяарлан, тусгаар hүрэг болгон адуулдаг байна. Тиигэжэ наринаар шалгажа, hайн тэжээл дээрэ харууhалагдаhан үүлтэртэ хусануудынь үдхэн, ута ноохотой, мяхалиг, томо бэетэй байдаг юм.

Энэ совхоз ямар ушарhaa өөрын үүлтэртэ хусануудые бии болгоноб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, эхэ хонидоо hая абтаhан, хусын холигдоогүй үрэhөөр үрэжүүлдэг байна бшуу. hая хусаhaa абтаhан холигдоогүй үрэhөөр хонидые үрэжүүлхэдэ hубайрха, дахинаа ототой болохо ябадал үсөөн ушардаг юм. Тиимэhээ ажахын хонишод үүлтэртэ хусануудаа улам олошоруулжа, хойшодоо бүхы хонидоо холигдоогүй, hаяхан абтаhан үрэhөөр үрэжүүлхээр хараална.

Дурсагдагша совхозой хонишод абтаhан хурьгадаа hайнаар харууhалжа, түргэн тобиржуулхын тула нилээд оролдоно. Мүнөө түс ажахын отарануудта ажалладаг хонишод хурьгадаа кошарно-базова аргаар абаад харууhалхадаа, сугтань тэнжээнэ.

Удаань хурьгадайнгаа тобиржожо, эхынгээ hүндэ садахаяа болиходонь, гурба гурбан метр утатай хаамагуудые холбожо таhалгануудые хээд, тэндээ ехэшүүлээ шэлэжэ байлгана. Ингэж даа амарлажа, үбhэ най зүйл үгэхэдэнь, тү жэдог байна бшуу.

Ехэ болоhон хурьгад ханhaa гадна, элдэб жээл үгтэнэ. Хурьга гурил эдюулхэдэ, шэ ритойхоноор нэмэдэг ба

— Эхир хурьгадые ханъ нилээд хүшэр рынь хадаа хонидой уйтан юм, — гээд аха шон Тамара Чупышева

Эхир хурьгад ганса орходоо бэеэр hула ба hээ эндэхи хонишод эхэнүүдтэйнь хамта римдаа эхэнүүдынь hүөөр садхаадаггүй дэнь үнеэнэй hү угжа Эхир хурьгадайнгаа донь, тусгаар таhалга жа адуулдаг заншалта

Эхирлэhэн хонидоо дээрэ харууhалхадань, ядамаггүй садхаадаг совхозой хонишод энээ хон анхарал хандуулна.

Хони үсхэбэрилгые улам хүгжөөжэ, ашаг эрид дээшэлүүлхын ту дой дунда социалис мү гэнөөр дэлгэрүүлжэ, за энэ ажалда олоор hургадаг байна. Жэшээ бэн жэлэй саада тээ ду ли түгэсхэhэн Роза Мү нөө хонишодой бри рилнэ. Теэд hайн дур ажалда хүдэлхэеэ ерэ хоздо яhала олон. Ко сагад Тоня Лехасару Гаськова, Катя Сосор үнинэй хонишодhoo дут лана.

— Үдэр хоногууд үнгэрнэ. Дүй дүршэлт нишоднайшье олошо совхозой хонишодой ту амжалта имагтал а онол арга үргэнөөр гол баялиг болохо хони гэеэ улам хүгжөөхын ту раа оролдоhоной аша ябанабди. Теэд бидэ наагаа амарангүй, үшөө та туйлахаар шиидэ бди, — гэжэ Владими вич Шантаханов хэлэ

С. Б

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

ТАШКЕНТ. УЗБЕКСКЭ ССР-эй НАУКАНУУДАЙ КИБЕРНЕТИКЫН ИНСТИТУТ. ЭЛЕКТРОННО ТООЛОЛГЫН ТОМО МАШИНАНУУДАЙ ЗАЛ СОО.

ТАСС-ай фотохронико.

МОСКВА. Томо реактивна самолёдуудhaa эхилээд үхибүүдэй нааданхайнууд хүрэтэр элдэб зүйлнүүд СССР-эй тогтоhоор 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан «Машиностроение-72» гэжэ выставкэ дээрэ табигдаа.

СССР-эй ВДНХ-гай эгээл томо павильоной нэгэн соо, мүн тойроод байhан талмайнууд дээрэ дэлгээгдэhэн түс выставкэдэ промышленна, хүдөө ажахын, мүн арадай үргэн хэрэглэлгын эд бараан үргэнөөр харуулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкын экспонадуудай нэгэн — 4 хүнэй hууритай холын аяншалгада хэрэглэгдэхэ «НИМФА» катер.

ТАСС-ай фотохронико.

МҮНӨӨДЭР — ХИЛЫН ХАРУУЛ- [М]АНАЙ [Ү]ДЭР

Эрдэни ДУГАРОВ

[Х]АРУУЛАЙ [З]ҮРГЭ

...хилэ дээрэ
...харуулай зүргэ
...шье амар тэнинглэн,
...дуу аалин байдаггүй.

...одэшье фронт дээрэхидэл
...тэнхэй, түгшүүрнтэй байдаг.

...олон
...гүй хүлнүүд
үдэр һүнигүй
...гүүр түргэн алхалнаб!

...олон
...ха нюдэд
үдэр һүнигүй
...хоор хамагые шэртэнэб!

...олон
...эр гарнууд
үдэр һүнигүй
...зуурашье буугаа
табинагүйб!

...олон хүбүүд
...гдээгүй байлдаанда
...одэшье бэлэн ябанаб
...руулай зүргэ дээрэ!

...оронойм
...харуулай зүргэнүүд...
..., аханарайнмай
...уун шуһа элбэгээр шэнгээн,
...дээ нангин болонхойл,
...н алдар олонхойл!

...улда ябаһан сэрэгшэдэй
...уун сэдьхэл соогуур гаража,
...ланай урда харюусалгыень
...гүй бүри дээшэлүүлнэл.

...руулай зүргэ
...шье,
хаагууршье,
...о хурада гамгүй сохюулан,
...босоо саһааршье даруулан,
...агайн эридые махана,
...агай намагые дабана.
..., талааршье зурына,
...үрэнниеш зубшана.

...руулай зүргэ дээрэ
...уу зориг хэрэгтэй.
...эй гараһан лэ газараар,
...ниэ түлгүү һүнинүүдээр
...моор лэ юумэнэй саана
...жэ байхадаа болохол
...шанхай арьяатандал
...тэй бузар дайсан.
...д тулалдаан...
...н бэеэ гамналтагүй,
...н ухалһөө айлтагүй!

ЭХЭ ОРОНОЙМНАЙ НАНГИН ХИЛЭ САХИГШАД

ЭХЭ ОРОНОЙМНАЙ аюулгүй байдалые, хилэ сахихын тула тусхай сэрэгүүд байгуулагдаха ёһотой гэжэ Владимир Ильич Ленин Совет засагай һаяхан тогтоод байхада хэлээ һэн. Тиигэжэ 1918 оной майн 28-да хилын харуулай сэрэгүүдые байгуулха тухай декредтэ В. И. Ленин гараа табяа бэлэй.

Граждан дайнай гал дүлэн, харин түримхэйшүүлтэй болоһон тулалдаан соогуур хилын харуулай сэрэгүүд хатуужажа, залуу Совет республикаяа хёрхо наринаар сахижа эхилһэн юм. Социализм байгуулжа байһан совет арадта һаалта хэхэеэ, СССР-эй хилэнүүдые дабаад үзэхэеэ хэды олон дайсад, шпион, диверсант, бандидууд добтолон ороо гээшэб! Совет хилын харуулшад гайхамшаг баатаршалга харуулжа, Эхэ орондоо, арадтаа, түрэл партидаа үнэн сэхэ байһанаа, газар дайдынгаа адхашье шоройе дайсадта үгэхэгүй, тэрэнэй түлөө улаан шуһаяа адхажа, ами наһаяа үгэхөөр бэлэн байһанаа оло дахин баталан харуулаа. Баатарай үхэлөөр унаһан сэрэгшэд манайда олон. Баатар хилын харуулшад Андрей Коробицынай, Андрей Бабушкинай, Антон Оношкын, Леонид Кравченкын болон бусадай нэрэнүүд домогто оронхой, хилын харуулай заставануудта нэрэнүүдынь олгогдонхой.

Фашис Германитай болоһон дайнай үедэ хилын харуулшадай гаргаһан баатаршалга, габьяануудаар Эхэ оромнай омогорхоно. 1941 оной июнь һарын тэрэ үглөөгүүр дайсанай үхэр буунуудай һомонуудай тэһэржэ, хас тамгата танкнуудай наяран орожо ерэхэдэ, хилын харуулай нэгэшье застава гэдэргээ сухаряагүй, өөһэдынгөө участок орхёогүй юм. Дайсад тэдэнние хүреэлжэ, туулган һомоор, улаан галаар сорьёжо эхилээ һааб даа. Теэд нэгэшье хилын харуулшан буугаа орхижо, плендэ ороогүй юм. Застава бүхэн ёһотойл хэрэм боложо, һүүлшынтээ һомон болотор тулалдаһан хилын харуулшадай һүүлшын лэ газар байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ хилын харуулшад шалгараа. Хилын харуулай арба гаран частьнууд орденуудаар шагнагдажа, 32 частьда хүндэтэ нэрэ үгтөө. 200 гаран хилын харуулшад Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тиихэдэ хэдэн мянгаад сэрэгшэд СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагдаа һэн.

«Хүрин тахал» — фашизмые бута сохижо, 1945 оной май соо мандуулһан Илалтамнай дэлхэйн арадуудай хуби заяануудта ехэхэн удха шанартай байгаа бшуу. Социалис шэнэ гүрэнүүд бии болоо. Энэмнай хилэ сахилгада нилээд ехэ удха шанартай aаб даа. Социалис олон оронуудтай бидэнэр хилэлнэбди. Энэмнай тон һайн гээшэ.

Манай хилын харуулшад социалис оронуудай хилэ сахигшадтай хани халуун харилсаа холбоотой. Тэдэнэр алишье талаар, политическэ болон сэрэгэй бэлэдхэлээр бэе бэедээ туһалалсадаг, дүй дүршэлөө андалдадаг байна бшуу.

СССР-тэ болон социалис оронуудта туйлагдаһан амжалта, илалтанууд манай дайсадые, империалистнуудые баясуулнагүй, хорыень бусалгана. Тиимэһээ дайсаднай шэнэ дайнда эдэбхитэйгээр бэлдэжэ, өөһэдынгөө тагнуулшадые олоор эльгээнэ. НАТО-до хабаадалсадаг капиталис гүрэнүүдэй сэрэгүүдэй тагнуул һүүлэй үедэ ехэл эдэбхитэй болонхой гэжэ совет хилын харуулшад һайн мэдэнэ. Тагнуулай самолёдуудай манай хилэнүүдтэ дүтүүр ниидэхэнь, суднанууд-шпионуудай дүтүүр тамархань һүүлэй үедэ олоор ушарна. Тиихэдэ радио, техникэ гээшые дайсаднай яһалашье хэрэглэнэ. Капиталис гүрэнүүдэй тагнуулшад хилэнүүдыемнай дабажа гарахын тула элдэб онол арга, мэхэ гохо хэрэглэнэ бшуу.

Иимэ оршон байдалда совет хилын харуулшад хододоо хёрхо, һэргэг, ямаршье сохилто дайсадта үгэхөөр бэлэн байха зэргэтэй. Һүүлэй жэлнүүдтэ хилын харуулай сэрэгүүд ехэхэн амжалтануудтай. Мүнөөнэй буу зэбсэг, дайшалхы техникэ, радиотехническэ болон инженернэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Бронетранспортёрнууд, самолёт болон вертолёдууд, түргэн ябадаг онгосо, катернууд бидэндэ үгтэнхэй. Иигээд ерэхэдээ, манай сэрэгшэд хаанашье, ямаршье участогта дайсанай үзэгдөө һаань, дары түргэн барижа, һүнөөжэшье шадаха байна.

Хилын харуулай сэрэгшэд — СССР-эй олон яһатанай түлөөлэгшэд. Эрдэм һургуулитай, элүүр энхэ, эрэлхэг зоригтой хүбүүд. Фашис Германиһаа Эхэ ороноо аршалһан эсэгэнэр, аханарайнгаа арюун жэшээдэ, алтан нэрэнүүдтэ хүрэмэ хүбүүд. Эдэнэр дайшалхы буу зэбсэгээ, техникээ табан хургандаал адляар шудалжа, ямаршье сагта — үдэр һүнишье дайсадта шанга сохилто үгэхөөр бэлэн.

Хилын харуулай сэрэгүүдэй офицернүүдэй корпус омогорхон баясамаар даа. Ажабайдалай, дайшалхы ехэ һургуули гараһан, сэрэгэй эрдэмтэй, дүй дүршэлөөр баян хүнүүд часть, подразделенинүүдые хүтэлбэрилнэ. Эдэнэрэй олонхинь ленинскэ партиин гэшүүд юм. Хилын харуулай сэрэгшэдэй 80 процентнь коммунистнууд болон комсомолшууд болоно.

Хилэ сахигшадай ажаһуудал ехэл һайжаранхай. Ехэнхи заставануудай сэрэгшэд шэнэ казармануудта орожо, сэрэгэй ёһотойл хотонуудые баринхай. Клубууд болон библиотекэнүүд олоор нээгдэнхэй. Ехэнхи заставанууд телевизор харана.

Хилын харуулшадай мүнөө үедэ гаргаһан баатаршалга, габьяанууд тухай хөөрэхэ болоо һаа, жэшээнүүд яһала олон. Сержант В. Сафоновой ударидалга доро хилын харуулшад үндэр хадатай газарта алба хэжэ байба. Хадын горхоной хүүеэн дундуур модоной мүшэрэй хухарха абяан бүдэхеэр дуулдаад орхибо. «Зогсо! Гараа үргэ!». Эгээл энэ үедэ дайсадшье буудажа эхилбэ. Ёһотой тулалдаан болобо. Яхашье аргагүйдэһэн дайсад гараа үргөө һэн. Энэ баатаршалгынгаа түлөө Василий Сафонов Улаан Тугай орденоор шагнагдажа, сэрэгшэд Геннадий Степанов, Фёдор Дуркин гэгшэд Улаан Одоной орденуудта хүртэбэ.

Далай дээгүүр гарадаг хилэ сахигшад баһал габьяатайнууд. III рангын капитан Д. Шаповаловай корабль шалгараа һэн. Тиихэдэ офицер В. Мозгуновой хүтэлбэрилдэг лётчигууд агаарай хилые баатарлигаар сахина.

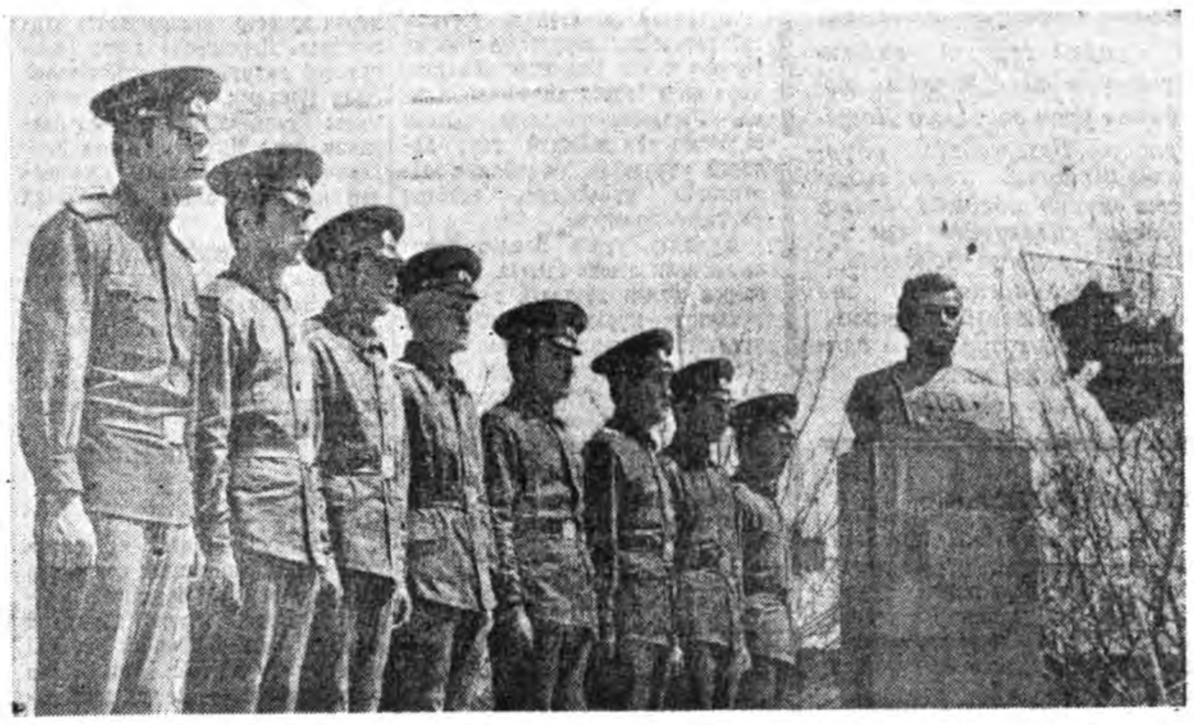
Коммунис парти, Совет правительство хилын харуулай сэрэгшэдэй габьяае үндэрөөр сэгнэдэг. Хэдэн мянгаад солдат, сержант болон офицернүүд Советскэ Союзай орден, медальнуудта һүүлэй жэлнүүдэй үедэ хүртөө.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтажа, политическэ болон дайшалхы бэлэдхэлээ үндэр хэмжээндэ хүргэхын түлөө манай сэрэгшэд тэмсэжэ байна. Хилын харуулай ехэнхи частьнууд социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Манай хүдэлмэришэд, колхозуудай гэшүүд, хилэ шадар ажаһуудаг хүн зон хилын харуулшадта ехэ туһаламжа үзүүлдэг. Хилэ дабажа гараһан дайсадые барихадань арадай дружинанууд, эдир пионернүүдэй отрядууд хилын харуулшадта туһална. Арадай дружинануудай нилээд олон гэшүүд «СССР-эй гүрэнэй хилэ сахилгада шалгарһанай түлөө» гэһэн медальнуудаар шагнагданхай.

Түрэл оронoймнай нангин хилэ бүхөөр суургалаатай. Совет хилын харуулшад Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэжэ, нангин хилэнүүдээ хёрхоор сахина.

Григорий ВЛАСЕНКО,
генерал-майор.
(АПН).

Ефрейтор Александр Коряковай нэрэ зүүдэг застава СССР-эй урда хилэ дээрэ бии юм. 25 жэлэй урда тээ хорото зоригоор хилэ дабагшадтай тэмсэлдэ тэрэ наһа бараһан байгаа. Эрэлхэг зоригто хилын сахюулшанай дурасхаалда заставада бронзо бюст табигданхай. Үни холоһоо хойшо тогтоһон заншалай ёһоор, Эхэ оронойнгоо хилые нангинаар сахин хамгаалхын түлөө дуугай байжа, тангаригаа үгэхын тула сэрэгшэд хүшөөгэй урда талада жагсаалда зогсоһоной һүүлээр хилэ сахин харахаяа гарадаг юм.

Олон үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн хилын харуулшад заставада алба хэнэ. Дозорнуудта, прожекторнүүдэй ба хэлхеэ холбооной аппаратурын дэргэдэ алба хэгшэд хододоо хёрхо, һэрмжэтэй байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ород Николай Горяинов, армянин Мгер Григорян, молдаванин Александр Калдалар, удмурт Анатолий Тимеев, казах Александр Усугалиев, коми Василий Лобанов, украинец Владимир Пойда, татар Тахир Мингазов гэгшэд гүрэнэй хилэ сахин харахаяа гарахынгаа урда тээ баатар хилын сахюулша Александр Коряковай хүшөөгэй дэргэдэ жагсаалда байна.

Совет Заполярьин хилын сахюулшад ефрейторнүүд Михаил Чекулаев (зүүн гарһаа), Борис Ладилин гэгшэд харуулда байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭХЭ ОРОНОЙМНАЙ хилэ. Жаран табан мянган модондо һунаһан нангин хилэ хуурай газар, гол мүрэн, далай, элһэн губи, дүлии хүбшэ тайга, мүнхэ мүльһэн дуулгатай хада уулануудаар гарана. Энэ хилын алхам бүхэниинь үдэр һүнигүй, һалхи шуурган, бороо, саһан, гал түймэр соошье, газарай хүдэлһэн, үер уһанай эбхэрһэншье үедэ нарин сахигдаха зэргэтэй. Тиимэһээ хилын харуулай албан айхабтар хүшэр хүндэ, харюусалгатай болоно бшуу.

ДУРСАЛГА

БААТАР СЭРЭГШЭД

Домогто ороһон хилын харуулшадай, минии үеын хүбүүдэй түүхэ намтар, тэдэнэй баатаршалга тухай эндэ тобшохоноор хөөрэхэ дуран хүрэнэ.

1.

ЭХЭ ОРОНОЙМНАЙ урда зүгэй хилэ. Улаан командирнуудай һургуули дүүргэһэн Давид Ярошевский гэһэн залуу хүн алба хэхэеэ эндэ ерээ һэн.

Энэ хүн хэдышье залуу һаа, граждан дайнай дүлэн соогуур ябалсажа, дайнии үнэр яһалахан унхидаһан байгаа. Каракумай элһэн губида оршодог хилын харуулай нэгэ заставын начальнигаар тэрэнние томилһон юм.

1930 он. Дунда Азиин республиканууддай хилэнүүд дээгүүр басмачууд үшөөл үзэгдэһөөр. Һаяхан эмхидхэгдэһэн колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые, хүдөөгэй эдэбхитэдые, коммунистнуудые тэдэнэр алажа, кишлагуудые тонодог, галдадаг бэлэй. Ибрагим-бек гэжэ удамаршa илангаяа «суурхаха».

Нэгэтэ Давид Ярошевскиин заставын сахидаг газар дээгүүр басмачууд гараба гэһэн мэдээсэл абтаба. Залуу командиршье сэрэгэй дохёо гансата татажа, албанһаа сүлөө байһан арбан долоон сэрэгшэдые абаад, бандидуудые намнажа ошобо.

Басмачууд нэгэ кишлагые һайса тоноод, тэндэхи коммунистнуудые алаад, элһэн губи руу тэрьелбэ. Хилын харуулшадта яаха аргагүй хүсэгдэхэ болоходоо, элһэн добонуудай саана хоргодоод, гүйлгэлдэжэ ерэһэн сэрэгшэдые туулган һомоор угтаба.

Хүшэр байдалда ороһоноо Давид Ярошевский мэдэмсээрээ, сэрэгшэдээ хоёр бүлэг болгожо, араһаань гэнтэ добтолбо. Ондоо, шэнэ сэрэгүүд орожо ерэбэ гэжэ һанаад, басмачууд ухаа мэдээ алдажа, моридтоо мордоод, тэрьедэжэ эхилбэ даа.

Давид Ярошевский «ура» шангаар хашхаран, һэлмээ һуга татан абажа, хоёр басмачые сабшан унагааба. Удамарша Ибрагим-бегэйшье толгойдо баатар командирай хурса һэлмэ буужа, олоной шуһа адхуулһан дайсан эмээл дээрэһээ халин унаа һэн. Үсөөхэн лэ басмачууд амиды үлөөд, буудажа ябаад тэрьелбэ. Эгээл энэ үедэ тэдэнэй нэгэ һомониинь Давид Ярошевскиие хүндөөр шархатуулжархиба.

Эрэлхэг зүрхэтэ командир шуһаяа ехээр гаража, уданшьегүй амияа табижархёо һэн.

Мүнөө хилын харуулай нэгэ застава тэрэнэй нэрээр нэрлэгдэнхэй.

2.

ДОМОГТО ороһон Никита Фёдорович Карацупа. 1965 ондо Советскэ Союзай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэ энэ хүндэ олгогдоо һэн.

Совет мэдээжэ журналист Евгений Рябчиковай бэшэһэн «Хара зүргэ дээрэ» гэһэн ном соо Никита Карацупа тухай тон һайнаар, дэлгэрэнгыгээр бэшээтэй.

Үнгэрэгшэ жэлэй май һара соо СССР-эй хилын харуулай сэрэгэй Москвадахи музейдэ орожо гараа һэмди.

Аяар 1918 оной майн 28-да агуу багша Владимир Ильич Ленин декредтэ гараа табижа, хилын харуулай сэрэгүүд байгуулагдаа һэн. Тэрэ гэһээр 54 жэл үнгэрөө.

Алдарта 54 жэл... Граждан дайнай гал дүлэн соогуур гаралсажа, залуу Совет республикын нангин хилэнүүдые сахиха хуби, аза талаан манай эсэгэнэр, аханарта тудаа.

Ямар олон баатарнууд хилын харуулшадай дундаһаа шалгаран гарааб?!

Харин гүрэнүүдэй тагнуулшадһаа Эхэ оронойнгоо газар дайда хамгаалан, һүүлшынгээ һомон болотор тэдэнтэй тулалдан, олохон дайсанине һүнөөгөөд, баатарай үхэлөөр унаһан, Вологдагай хүбүүн Андрей Коробицын...

Хилэ сахиха албанайнгаа үедэ 464 дайсадые барижа, Эхэ оронойнгоо, арад зонойнгоо амгалан ажал, эрхэ сүлөө, зол жаргалые улаан шуһаараа хамгаалһан Никита Карацупа...

1938 он. Алас-Дурна зүгэй хилэ. Милитарис Японой сэрэгүүд — хорото самурайнууд Совет газар дайда тээшэ дугташажа, шүлһээ үнинэй һайранхай. Нэгэтэ һүни японтон олоороо манай хилын харуулшадта добтолжо, халуун туулга һайса шэдэбэ. Тиихэдэ манай сэрэгшэд баатарлигаар хилээ хамгаалжа, дайсадые бута сохёо һэн. Энэ байлдаанда Г. А. Батаршин, В. М. Виневитин, А. Е. Махалин, П. Ф. Терешкин, И. Д. Чернопятко гэгшэд шалгаржа, Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн.

1941 оной июниин 22. «Хүрин тахал» — фашистнуудай самолёдууд хото городуудыемнай бомбодобо. Үхэр буунуудай һомонууд хилын харуулай заставанууд дээрэ тэһэржэ эхилбэ.

Лейтенант Алексей Васильевич Лопатинай застава ээрхэг түримхэй дайсадтай арба нэгэн үдэрэй туршада эрэлхэгээр тулалдаа һэн. Фашистнууд иигэжэ һанаа һэн: энэ заставада нилээд олон сэрэгүүд асарагдаа байна. Үнэн дээрээ, тон үсөөхэн сэрэгшэд немецүүдые улаан галаар угтажа, нилээд олониень унагааба.

Дайнай һүүлээр энэ заставада А. В. Лопатинай нэрэ үгтөө. Баатар лейтенантын дурасхаалда тэндэ хүшөө бодхоогдонхой. Лопатинай хүбүүд Вячеслав Анатолий хоёр энэ заставада алба хэжэ гараа.

Иимэ жэшээнүүдые дурдахаа болоо һаа нилээд олон.

3.

УРДА ЗҮГЭЙ хилэ. Манай нютагай хүбүүд Борис Днепровский Владимир Иванов хоёр хилын харуулда гараба. Элһэн губиин зүргөөр бүхэли һүниндөө алхалалдажа, үүр сайжа байхада, вышкэ дээрэ гараба.

Харин дайда руу дурамбайгаар шэртэжэ һуутарнь, аяар холо, нюдэнэй үзүүртэ хоёр хүнэй ябаха харагдаба. Энээн тухай заставадаа дуулгаад, гурбан модоной зайе гүйдэлөөрөө шахуу гаталба.

Дайсадай ерэхэ харгы дээрэ хэбтээд, үнишье болоогүй байтарнь, тэдэнь харагдаба. Нэгэниинь түрүүлээд, гартаа пистолет баринхай, буудахаар бэлэн алхална.

— Зогсо! Гараа үргэгты! — гэһэн шанга абяан оршон тойрониие доһолгобо. Дайсаншье хэды дахин буудаад абаба. Теэд тэдэнэй толгой дээгүүр автомадай һомод эшхэрбэ. Яахашье аргагүй болоһон дайсад гараа үргөө һэн.

Иигэжэ эдэ хоёр хүбүүд аюултай дайсадые бария бэлэй. «СССР-эй гүрэнэй хилэ сахилгада шалгарһанай түлөө» гэһэн медальнуудаар хоёр хүбүүд һүүлдэнь шагнагдаһан юм.

* * *

Иигэжэ баатар хүбүүд, ногоон малгайтай сэрэгшэд эсэгэнэр, аханарайнгаа арюун жэшээгээр Эхэ ороноо үдэр һүнигүй сахина.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЭРЭЛХЭГ ХҮБҮҮДЭЙ НЭГЭН

...БААТАРШАЛГА гаргахаб гэжэ ...тэдэнэрэй хэнииньшье һа... ёһотой.

...д Эхэ оронойнгоо нангин ...хамгаалха сагай ерэхэдэ, ...рэй хэнииньшье сухаряа...

...9 оной мартын 2-то Да... арал дээрэ болоһон ту... ...най үедэ Улаан-Үдымнай ...Николай Петров баатарай ...р унаа һэн.

...лай Петровой бага, эдир ...үнгэргэһэн гудамжадань ...нэрэ олгогдонхой. Мүн ...үйлсэдэ баатар хүбүүнэй ...ада хүшөө бодхоогдонхой. ...ай Петровой эхэ Мария За... ...агай нэрэ дээрэ хилын ха... ...һаа бэшэгүүд ходол ерэ... ...даг. Илангаяа Николайн ...һэн частьһаа ерэһэн бэ... ...лон.

...ПСС-эй XXIV съездын нэгэ... ...дэ манай застава эрхим ...нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Танай хүбүүнэй баатаршалгаар бидэнэр омогорхонобди. Тэрэнэй арюун жэшээгээр залуу сэрэгшэдээ хүмүүжүүлнэбди» — гэжэ политтаһагай начальник полковник нүхэр Константинов бэшэнэ.

Тиихэдэ Камчаткын Петропавловскын нэгэ судна Николай Петровой нэрэ абанхай. Нижний Тагил хотын трикотажна фабрикын басагад нютагаймнай хүбүүе бригадынгаа гэшүүдэй тоодо оруулжа, тэрэнэй халаанай даабариие өөһэдөө дүүргэдэг юм.

«Мария Захаровна, танай бэшэгүүдые басагаднай оло дахин уншадаг. Ажабайдал тухай бодолгото болохоор мүрнүүд олон бии», — гэжэ Нижний Тагил хотын фабрикын басагад бэшэнэ.

Николай Петровой нэрэ абажа ябаһан Нижний Тагил хотын трикотажна фабрикын комсомолой комитедэй секретарь Надя Федотова, бригадир Валя Ревякина, Лариса Петрова, Тирасполь хотын оёдолой бригадын гэшүүн Иванна Бодлева гэгшэд Улаан-Үдэ ерэжэ, Мария Захаровнатай уулзаһан байна. Тэдэнэр өөһэдынгөө фабрикануудай музейдэ хэрэгтэй материалнуудые суглуулжа ошоо.

Бэшэгүүд, бэшэгүүд... Ужам ехэ оронoймнай зүг бүхэнһөө баатар хилын харуулшанай эхын нэрэ дээрэ бэшэгүүд ерэжэл байдаг.

Николай Петровой һүүлшын бэшэгүүд.

«Эжы, тээдэй, Лена нагаса абгай, һайн байна гут? Танай хоёр бэшэг абааб. Светофильтр хүбүүд абаа гэжэ бэшэнэт. Гоё даа! Армиһаа ерэмсээрээ хүдэлжэ эхилхэб даа. Харахат! Электроорган абахабди, Бах композиторые шагнахат.

Нам тухай һанаагаа бү зоборты. Бэеэ гамнагты. (1969 оной январиин 31)».

1969 оной февралиин 28-да энэ бэшэг Мария Захаровна абаа һэн, харин 2 үдэр болоод, хүбүүниинь Уссури мүрэн дээрэ автомадай һомондо дайруулан унаа.

Үхэл тухай
энэ үедэ
тэрэ һанаагүй,
Үргэлжэ ябаа һэн фотоаппарат.
Харата муухайгаар
һомоёо шэдээ автомат.
Хайран хүбүүд
унаал даа мүльһэн дээр.

Жэл бүхэнэй майн 16-да, Николай Петровой түрэһэн үдэр, Улаан-Үдын комсомол-залуушуул тэрэнэй хүшөөгэй хажууда сугларжа, баатар хүбүүнэй мүнхэ дурасхаалые тэмдэглэдэг. ЛВРЗ-гэй түүхын музей соо Николай Петровой дурасхаалда зорюулагдаһан тусхай булан бии юм.

1972 оной майн 16-да Николай Петровой хүшөө-бюст нээлгын ёһолол болоо.

В. ГАУЧЕНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Николай Петровой эхэ Мария Захаровна хүбүүнэйнгээ хүшөө-бюстын дэргэдэ. 2. ЛВРЗ-гэй түүхын музей соохи Николай Петровой буланда.

АВТОРАЙ фото.

МУЗЕИ СОО...

Ороной ниислэл хотын хилэ сахигшадай музей соо һонирхолтой зүйлнүүд олон юм. 1918 оной майн 28-да В. И. Ленинэй гараа табиһан хилэ сахилгые эмхидхэхэ тухай Декредэй фото-буулгабари музейдэ орогшодой анхарал заатагүй татадаг. Тэрэ гэһээр манай ороной хилые найдамтай хүнүүд сахижа байдаг болонхой. Тэдэнэр үбэл зуниие, үдэр һүниие илгангүй — сагай уларилай ямаршье һаа, совет арадай амгалан тайбан ажабайдалые, зохёохы ажал хэрэгые нангинаар сахижа байдаг.

...Хилэ сахигшадай 5 фото-зураг. Доогуурнь Г. Батаршин, Н. Чернопятко, А. Махалин, В. Виневитин, П. Терешкин гэжэ бэшэгдэнхэй. Эдэ табан сэрэгшэд Хасан нуур шадар 1938 ондо японцуудтай болоһон тулалдаанда баатарлигаар тэмсэһэн байгаа. Совет ороной хилэ сахигшадай дундаһаа бултанһаа түрүүлэн эдэ табан сэрэгшэдтэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоһон юм.

Хажуудаа нохойтой сэрэгшын зураг олоной анхарал татана. Энэмнай хилэ сахигша Никита Карацупа Ингус гэжэ мүр мүшхэдэг нохойтоёо байна. Дайнай урда жэлнүүдтэ Н. Карацупа бүхы орон собгоо һураг сууда гараһан юм. Эхэ оронойнгоо хилэ дээрэ алба хэжэ байха зууртаа, тэрэ хуули бусаар хилэ дабаһан 464 хүниие бариһан байна. Тэрээндэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоо һэн. Никита Карацупа юрын сэрэгшэһээ полковник болотороо ургаа. Мүнөө пенсидэ гараад, Москва хотодо ажаһуудаг юм.

Үшөө нэгэ стенд. Тэндэ хилэ дабахые һэдэгшэдэй абажа ябаһан юрэ бусын «зөөринүүд» табигданхай. Тэндэнь үхибүүнэй нааданхайнууд, карандаш, ручкашье байха юм. Энэ мэтын жэжэ юумэнэй досоонь ондоо «зөөри» хээд ябахашье ушар дайралдана бшуу...

Музейдэ ороһон хүнүүд ногоон малгайтай сэрэгшэдэй үдэр бүриин ажал хэрэг, ажабайдалтай һонирхон танилсаха байна.

А. АШМАРИН.

ЭЭЗНДЭНЬ, ГҮРЭНДЭШЬЕ АША ТУҺАТАЙ

Ажалшадай ажаһуудал жэл ерэхэ бүри баян дэлгэр болоно. Ажабайдалаа түбхинүүлһэн зарим айл олзо доходһоо нөөсэлгын кассада оруулжа байдаг. Республикын хүн зоной нөөсэлгын кассада хадагалһан мүнгэн үнгэрэгшэ жэлдэ 12 миллион 500 мянган түхэригөөр ехэ болоо. Тиихэдэ байгша оной гурба һарын туршада энэ тоо 5 миллион 700 мянган түхэригөөр нэмэһэн байха юм. Мүнөө үедэ республика доторнай 233.000 хүн нөөсэлгын дэбтэртэй болонхой.

Эдэ баримтанууд юун тухай гэршэлжэ үгэнэб? Ажалшадай баян байдалтай болоһые харуулхаһаа гадна, тэдэнэрэй культурна ажабайдалай дээшэлһые, ажаллажа олоһон мүнгөө гамтайгаар гаргашалдаг болоһые гэршэлнэ. Хүдөө тосхондо ажаһуугшад хото городойхиһоо дутуугүйгөөр гэр байрадаа ариг сэбэрые сахидаг, телевизор харадаг. Үмсэдөө хүнгэн машинатай, мотоциклтай таряашад, малшадые тоолохо болоо һаа, республика дотор олон байха. Хүдөөгэй ажалшад һүүлэй үедэ олоороо курортдо ошожо амардаг, холын орон нютагуудаар аяншалгада ябадаг болоо. Иигэжэ хүнүүд нөөсэлгын кассада хадагалһан мүнгэ зоориеэ зүбөөр гаргашалдаг болоо.

Нөөсэлгын кассада мүнгэеэ оруулха гээшэ ажалшадта ехэхэн ашатай туһатай байдаг. Нөөсэлгын кассада хадагалагдаһан мүнгэн эзэндэнь, гүрэндэшье ашатай туһатай. Мүн мүнгэеэ оруулһан хүн һанаһан саггаа тэрэнээ бусаан абажа шадаха байна. Тэрээнһээ гадна, нөөсэлгын кассада мүнгэеэ хадагалагшад оруулһан мүнгэнһөө тусгаар олзо абадаг байна. Жэшээлхэдэ, республикымнай нөөсэлгын кассанууд гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ иимэ олзо болгожо, нэгэ миллион 752 мянган түхэриг мүнгэ хадагалагшадта түлэһэн байна.

В. ГОМБОЕВ,
Буряадай АССР-эй гүрэнэй нөөсэлгын кассануудай ба гүрэнэй урьһаламжын талаар Управлениин ахалагша инспектор.

ГАСТРОЛЬДО МОРДОБО

Гүрэнэй Ленинэй орденто оперо, баледэй театрай артистнууд Дурна зүгэй хото городуудаар гастрольдо мордобо. Республика доторoo, мүн Эхэ орон соогоо мэдээжэ болоһон артистнарнай гурба һарын туршада Хабаровск, Владивосток, Комсомольск-на-Амуре хотонуудай ажалшадта шэнэдхэгдэһэн программаяа харуулха байна.

— Гурба һарын туршада эдэ городуудаар айлшалжа ябахадаа, оперо, балет, концерт табижа, артистнуудайнгаа бэлиг шадабаритай хүгжэм, дуунда дуратайшуулые танилсуулжа ерэхэ зорилго урдаа табинабди,—гэжэ театрай директор Д. Ш. Яхунаев хөөрэнэ.

Июниин нэгэнэй үдэшэ Хабаровск хотын ажалшад манай театрай артистнуудтай танилсажа, «Князь Игорь» гэһэн оперо шагнаха юм. Артистнууд эндэ һара шахуу хүдэлмэрилхынгөө хажуугаар, хизаарай предприяти, колхоз, совхозуудта хүрэжэ, концерт наада харуулха, үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй уулзалга, хөөрэлдөө хэхэ байна. Мүн Владивосток, Комсомольск-на-Амуре хотонуудай ажалшадтай иимэ уулзалга үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Анда нүхэдтөө айлшаар ошогшодой дунда СССР-эй арадай артистнууд Л. Л. Линховоин, Л. П. Сахьянова, РСФСР-эй арадай артистнууд Петр Абашеев, В. Лыгденова, Туркмениин ССР-эй габьята артистка Ирина Кузьмина, театрай залуу дуушад Саян Раднаев, Владимир Буруев, Ким Базарсадаев, Дугаржаб Дашиев, Нина Жатнуева болон бусад олон.

Гүн сэдьхэлэй өөрһөө дуу, хүгжэмөө зэдэлүүлдэг үргэн Буряад оронойнгоо артистнуудта аян замдаа һайн ябажа ерэхыень хүсэе.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ТҮНХЭНЭЙ СОЁЛШОД АЙЛШАЛЬҺААР

Түнхэнэй аймагай соёлой үдэрнүүд Эрхүүгэй областиин Усть-Ордын национальна округто июниин 1-һээ үнгэргэгдэхэнь. Аймагай дуушад, хатаршад, шүлэгшэдһөө бүридэһэн түлөөлэгшэд: хамтадаа 30 гаран хүн хүршэнэртөө айлшалха. Нютагай радиодамжуулга эмхидхэгшэ В. Бильтагуров, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой главна экономист А. Холбоев, Хэрэнэй интернат һургуулиин багша Н. Потеева гэгшэд тэдэнэрэй дунда бии. Тэдэнэр Боохоной, Алайрай, Баяндайн аймагуудаар ябажа, табан үдэрэй туршада концерт наада табиха.

Түнхэнэй соёлшод декадынгаа түгэсхэлдэ телевидениин дамжуулгада хабаадалсажа, Эрхүүгэй областиин олон түмэн харагшадта концерт харуулха юм.

Б. ЯБЖАНОВ.

МҮРЫСӨӨНЭЙ УРДА ТЭЭХЭНЭ.

П. БУРМАКИНАЙ фотоэтюд.

«ЗҮРХЭНЭЙ ШАРХА» — ОРЛИГТО

Ахын аймагай соёлой байшангай дэргэдэ «Ургы» гэжэ арадай театрай эмхидхэгдэһээр тиимэшье удаан болоогүй. Тиибэшье тэрэ театрай артистнар аймагай түбэй, мүн колхозуудай ажалшадай дунда хүндэтэй, тэдэнэй ходоод хүлеэжэ байдаг айлшадынь боложо шадаа. Артистнарай табиһан зүжэг наадануудые хүндэтэйгөөр хүлеэн абажа, альга ташалгаар үдэшэнэ.

Арадай театрай эдэбхитэйшүүл республикын мэдээжэ уран зохёолшо Дашарабдан Батожабайн «Зүрхэнэй шарха» гэжэ зүжэгые мүнөө бэлдэжэ байна. Һаяын үдэрнүүдтэ тус зүжэгэй премьерэ болохонь.

«Ургын» артистнар энэ зундаа Түнхэнэй аймагай колхоз, совхозуудаар аяншалха зорилготой.

Манай корр.

СОЁЛОИ ҺОНИН

Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Чингис Павлов манай Сэлэнгын аймагаар хирэ хирэ болоод айлшалдаг байна. Ушарыень хэлэхэдэ, хүгжэм зохёогшо аймагаймнай дуу, хатарай «Сэлэнгэ» ансамблиин коллективтэ туһаламжа, заабари үзүүлдэг болонхой.

Үржадэр нүхэр Павлов Новоселенгинск ошохо замдаа Гусиноозерск хотын хүүгэдэй хүгжэмэй училищи хүрэжэ, үхибүүдтэй уулзалга үнгэргөө. Композитор республикын хүгжэмшэдэй саашанхи зорилго тухай һурагшадта хөөрэжэ үгэһэн, хэдэ хэдэн дуунуудые фортепьяно дээрэ наадаһан, дуу дуулажа үгэһэн байна.

Үхибүүд айлшанай хүндэдэ «Эхэ орон, Росси, һайн даа» гэһэн дуу дуулажа, эндэ сугларагшадые баясуулба.

Гусиноозерскын хүүгэдэй хүгжэмэй училищиин 60 эдир хүбүүд, басагад Новоселенгинск ошожо, һонин программатай концерт харуулжа ерэбэ. Илангаяа хүүгэдэй хоор, ород арадай дуунуудые шадамар бэрхээр гүйсэдхэһэн оркестр сугларагшадта һайшаагдаа. Портепьяно дээрэ ирагуу гоё дуунуудые гүйсэдхэһэн Лида Попалюк, Оля Черкасова, Света Тучинова, баян дээрэ наадаһан Леня Михалев, Игорь Зинкевич гэгшэд тосхоной ажалшадай нэрьемэ альга ташалгаар үдэшэгдөө.

Һурагшад удаань тосхоной түүхэтэ газарнуудаар ябажа танилсаба. Эдэнэр декабрист Бестужевай хүүр дээрэ баглаа сэсэгүүдые табиһан, тэндэхи һургуулиин хизаар ороноо шэнжэлхэ музейн экспонадуудые хаража, ехэтэ һонирхоһон байна.

Л. СЛЮНКИНА.

Сэлэнгэ.

• • •

Авиационно заводой «Рассвет» гэжэ соёлой байшангай коллектив Загарайн аймагай таряашад, малшадта зүжэг наада харуулжа ябана. Эдэнэр аймагай соёлой ордондо «Гургалдайн һүни» гэһэн зүжэг табижа, тосхоной ажалшадые баясуулба.

Л. ВИЛЬМОВА.

50 МҮНГЭТЭ „МОСКВИЧ"

Республикымнай ажалшад ДОСААФ-ай лотерейн биледые олоор худалдан абана. Билетүүдые худалдан абахадаа ДОСААФ-ай материально-техническэ базые бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһа нэмэри оруулнабди гэжэ хүнүүд һайн мэдэдэг. Тэрээнһээ гадна, ямар нэгэ шүүбэридэ тудаха бээзэб гэжэ найдадаг гээшэ.

1971 ондо ДОСААФ-ай лотерейгээр республикымнай 3412 хүн элдэб юумэ шүүхэ золтой байгаа. Тиихэдэ Улаан-Үдэ хотын 50-дахи һургуулиин багша С. Н. Балдаруев «Москвич-412» түхэлэй автомобиль шүүгээ һэн.

ДОСААФ-ай энэ жэлэй билетүүдэй шүүбэри урда жэлнүүдэйхиһээ һураггүй ехэ байха болоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ 3 миллион 600 мянган шүүбэри бууһан байгаа һаа, байгша ондо энэ тоо 7 миллион 200 мянганда хүргэгдөө. Тусхайлан хэлэхэдэ, хоёр дахин ехэ болоһон байна. «Волга», «Москвич», «Запорожец» автомобильнуудһаа гадна, бусад олон шүүбэринүүд бии.

1972 оной июлиин 1-дэ, декабриин 30-да шүүбэриин тираж гараха юм.

Г. ЗЫБИНА,
ДОСААФ-ай обкомой түрүүлэгшын орлогшо.

ДИПЛОМДО ХҮРТЭБЭ

Промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин нөөсэ, арга боломжонуудые гүйсэд һайнаар хэрэглэхэ, түүхэй эд болон зэр зэмсэгые гамтайгаар хандаха асуудалнууд шухала удха шанартай. Тиимэһээ ВЦСПС болон ВЛКСМ-ай Центральна Комитет тус асуудалаар бүхэсоюзна конкурс-харалгые нёдондо соносхоһон байгаа. Энэ харалгада манай республикын олохон предприяти, колхоз ба совхозууд хабаадалсана.

Конкурс-харалгын түрүүшын дүнгүүд һаяхан согсологдобо. Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь С. Мальцев, парткомойнь секретарь А. Хандархаев, профкомой түрүүлэгшэ М. Чернобровкин) энэ харалгада һайн үрэ дүн туйлажа, ВЦСПС-эй Президиумэй ВЛКСМ-эй ЦК-гай дипломоор шагнагдаба.

Л. ЛЕОНТЬЕВ.

„ДИНАМЫН" БУРУУШААЛ МАЙН 31-дэ ХАРАЖА УЗЭГДЭХЭ

Европын кубок эзэлхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөндэ «Глазго Рейнджерс» командатай хэһэн уулзалгын дүнгөөр Москвагай «Динамын» буруушаажа байһые Футболой ассоциациин Европын холбооной журам сахиха комитедэй онсо яаралтай заседани майн 31-дэ болохонь гэжэ УЕФА-гай түлөөлэгшэ Берндэ мэдүүлээ гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ.

Европын чемпионуудай кубок абахын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөндэ тэдэнние Роттердамда (Голланди) суглуулхын тула журам сахиха комитедэй гэшүүдтэй УЕФА-гай штаб-квартира холбоо хэжэ байна гээд тэрэ саашадаа мэдүүлээ.

Түрүүлэгшэ Серджио Зорзи (Швейцари), Альберто Барбе (Итали), Джузеппе Бонници (Мальта), Владимир Тетр (Чехословаки), Эркки Поройла (Финлянди), Луи Вутерс (Бельги) гэгшэд комитедэй бүридэлдэ ороно.

(ТАСС).

ҺҮҮЛШЫН ХОНХО

ЗАКАМЕНСК. (Телефоноор абтаба). Үржадэр аймагай бүхы һургуулинуудта һуралсалай жэл дүүрэжэ, һүүлшын хонхо үнгэргэгдэбэ. Эртэ үглөөнһөө һайндэрэйхеэр хубсалһан хүбүүд, басагад һургуулинууд тээшээ субана. Илангаяа түрүүшынхеэ шалгалта үгэхэ наймадахи классуудай һурагшад хүлгөөтэй ха. Городой 1, 2, мүн Холтосоной дунда һургуулинуудта үглөөнэй линейкэ үнгэргэгдэжэ, багшанар, түрэлхид, нэгэдэхи классуудай һурагшад аха классуудай һурагшадай шалгалтаяа эрхим һайнаар үгэхыень юрөөгөө.

Дурсагдагша гурбан һургуулиие 261 һурагша энэ жэлдэ дүүргэжэ гараха юм. Тиихэдэ найман жэлэй һургуулинуудай 8-дахи класста һуралсажа ябаһан 392 үхибүүд түрүүшынгээ шалгалта июниин нэгэнһээ үгэжэ захалхань. Хотын гансахан гурбадахи һургуулиин 136 һурагшад түрүүшынгээ шалгалта үгэхэ байна. Һуралсалай ерэхэ жэлдэ тус һургуулида хоёр 10-дахи класс нээгдэхээр хараалагдана.

А. МОСКВИТИН.

ТОБШОХОНООР...

☆ Хориин аймагай Хүрбын совхоздо малшадай һайндэр үнгэргэгдэбэ. Совхозой дирекци, парткомой зүгһөө түрүү малшад Жалсаб Догданов, Жэбзэма Маланова, Цыпил Дагбаева болон бусадта амжалтатай ажалайнь түлөө баяр баясхалан хүргэгдөөд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

☆ Пионернүүдэй аяншалгын «Эхэ оромни» гэһэн шэглэлэй материалнуудаар бэлдэгдэһэн һонирхолтой выставкэ Гусиноозёрск хотын 2-дохи һургуулида эмхидхэгдэбэ. Тус выставкэеэ пионернүүд Эсэгэ оронойнгоо 50 жэлэй ойдо зорюулаа.

Е. ГЕРАСКИНА.

☆ Зүүн-Сибириин технологическа институдай студентнэр СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулһан научна конференци үнгэргэбэ. Хамта 598 элидхэл шагнагдаа, тэдэнэйнь 256-ниинь ниитын эрдэмдэ зорюулагдаа.

Конференци дээрэ шагнагдаһан 11 элидхэл Бүхэсоюзна, 22 элидхэлынь городойнгоо студентнэрэй конференцидэ һайхашаан дэбжүүлэгдэһэн байна.

Е. СОКОЛЬНИКОВ.

ЗЭМЭЕЭ АМСАА

Хүдэлмэриин сагай дүүрэжэ байһан үе. В. С. Зоркальцев, В. Г. Коротков гэгшэд ажалаа дүүргээд, гэртээ бусажа ябаба. Улаан-Үдын Обручевой нэрэмжэтэ үйлсэдэ һогтуу хүнэй нэгэ эхэнэрые ээрэжэ, муухай ааша гаргахаяа байхыень тэдэнэр мэдээд, абяагүй үнгэрхэ аргагүй болоо ха. Тиигээд тэрэниие милициин таһагта тушааһан байгаа.

Хулиган ааша гаргаһан Бутаков В. гэдэг ой модоной ажахын техникумдэ һурадаг байһан. Тэрэ һаяхан зэмэеэ амсаба. Улаан-Үдын аймагай сүүдэй шиидхэбэреэр Бутаков гурбан жэлэй туршада залан заһаруулгын ажалда хабаадуулагдаха болоо.

Улаан-Үдын аймагай прокуратурын зууршалгаар «Бурводстрой» трестын жолоошон В. С. Зоркальцев, Улаан-Үдың аймагай хүдөө ажахын продукци бэлэдхэхэ ба шанарыень шалгаха инспекциин жолоошон В. Г. Коротков гэгшэдтэ тэрэ хулиганиие бариһанайнь түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком Хүндэлэлэй грамота. мүнгэн шан барюулба.

Л. АНЦИФЕРОВ.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

БОНН

ОЛООРОО ДЭМЖЭН ҺАЙШААНА

ТАСС

Советскэ Союз ба ПНР-тэй хэһэн договорнуудые ФРГ-гэй парламентын эсэслэн баталһые Баруун Германиин хүдэлмэришэн анги нэгэн һаналтайгаар һайшаан дэмжэнэ.

«Хоёр договорые эсэслэн баталалга Европоһоо ондоо тээгүүршье шухала удха шанартай ябуулга болоно. Түгшүүрил һуларуулха, ниитын элдэб байгууламжатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор харилсан оршохо политика бэелүүлхэ талаар ехэ удха шанартай»,—гэжэ ФРГ-гэй Металлистнуудай профсоюзай тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Бремендэхи «Клекнер АГ» гэжэ концернын металлургическа предприятиин үйлэдбэриин советэй түрүүлэгшэ Г. Репке иигэжэ мэдүүлбэ: «Мүнөө эдэ хоёр договорые бодото дээрэнь бэелүүлхэ шухала. Энээнэй тула, тодорхойлон хэлэбэл, экономикын, соёл культурын, эрдэм болон техникын талаар социалис гүрэнүүдтэй харилсаа холбоогоо, худалдаа наймаагаа үргэдхэхэ хэрэгтэй».

Дэмжэн һайшаалгын хүдэлөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн Баруун Германиин хүдэлмэришэн анги «зүүн оронуудтай хэһэн договорнуудые» эсэслэн баталалгада шухала үүргэ дүүргээ гэжэ Гессен нютагтахи полиграфическа ба саарһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй эмхиин түрүүлэгшэ М. Мельцер тэмдэглээ.

БАРУУН БЕРЛИН

800 мянган хүн айлшалба

ТАСС

Баруун Берлинэй хүн зоной ГДР-тэ айлшалан ошохо тухай асуудалые саг зуураар гуримшуулгын хоёрдохи шата дүүрэбэ. Энэ ябуулга ГДР-эй үүсхэлээр хэгдэжэ байнхай. Майн 17-һоо 24 болотор Баруун Берлинэй 800 мянган хүн ГДР-тэ, мүн тэрэнэй ниислэл хотодо айлшалһан байна.

Баруун Берлинэй асуудалаар дүрбэн гүрэнэй хэлсээндэ үндэһэлэн хэгдэһэн энэ гуримшуулгые нарин нягтаар, һайнзар үн гэргэхын тула ГДР-эй хилэ сахигшад, таможниин хүдэлмэрилэгшэд һайнаар ажаллаа гээд хөблэл тэмдэглэнэ.

ВАШИНГТОН

Бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада

ТАСС

Москвада хэгдэжэ байһан совет-американ хэлсээнүүдые сенадтахи демократическа ба республиканска партинуудые ударидагшад М. Мэнсфилд, Х. Скотт гэгшэд конгрессэй дээдэ палатада амаршалбад.

Президент Р. Никсонэй Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдтэй хэһэн хөөрэлдөонүүдэй түрүүшын дүнгүүдые амаршалһан байна. Тодорхойлон хэлэбэл, оршон тойрониие сахин хамгаалха талаар харилсаа холбоо тогтоохо тухай СССР-эй правительствын, США-гай правительствын хоорондо хэгдэһэн хэлсээнэй баталагдаһаар сенатор-республиканец Д. Боггс сэдьхэлээ хананги байһанаа мэдүүлбэ.

Москвада баталагдан абтаһан совет-американ хэлсээнүүдые США-гай мэргэжэлтэд, эрдэмтэд һайшаана.

АММАН

Бүлимтарагшадай гаргуу ааша

ТАСС

Эзэмдэгдэһэн араб газар нютагуудта Израилиин сэрэгэй засагаархид харата ябуулгануудые хэжэ үргэлжэлһөөр. Иорданиһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Израилиин булимтаран дээрмэдэжэ байха үе соо 50 мянга гаран араб зон Газа секторһээ намнуулан гаргагдаа. Нёдондо жэл 15 мянга үлүүтэй эгээлэй зон тус районһоо Синайн сүл губиин хойто заха руу нүүлгэгдэнхэй.

Буруушаалга, эсэргүүсэлтэ хэһэн хүн бүхэниие Израилиин засагаархид зэрлиг бүдүүлигээр хэһээнэ.

БРЮССЕЛЬ

Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн соведэй документнүүд

ТАСС

Бүхы түбинүүдэй эб найрамдалай түлөө национальна хүдэлөөнэй элитэ ехэ түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн соведэй президентскэ соведэй үргэдхэгдэмэл заседани майн 24-25-да Брюссельдэ болобо. Мүнөө үеын уласхоорондын байдалай шухала асуудалнуудые, тэрэ тоодо Европодохи, Индохитадтахи байдалай, эб найрамдалай тала баригшадай ябуулгануудые эдэбхижүүлгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Президентскэ совет Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн соведэй ажал ябуулгын программые зүбшэн хэлсээд, түгшүүрилые һуларуулхын, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ хүсэ шадалаа сүм элсүүлхыень эб найрамдалай тала баригшадые уряалба.

МАДРИД

Буруушаал хэгдэбэ

ТАСС

Москвагай «Динамо», Шотландиин «Глазго Рейнджерс» клубай футболистнуудай хоорондо Барселондо болоһон наадан үеэр Шотландиин «футболдо дуратай» 20 мянган хүн гаргуу ааша гаргаа гэжэ Испани тусхай буруушаал Англида мэдүүлбэ гэжэ Испаниин Гадаадын хэрэгүүдэй министерство мэдээсээ.

Шотландиин «футболдо дуратайшуулай» хэтэрхэй аашаһаа уламжалан, 150 хүн шархатаа, стадион, хэдэн гостиница ба аэропортдо ехэ гарза хохидол ушаруулагдаа.

БЕРЛИН

Э. Хонеккер совет-американ хөөрэлдөөнүүд тухай

ТАСС

Совет хүтэлбэрилэгшэдэй США-гай Президент Никсонтэй хэһэн уулзалгануудта ГДР-эй ажалшад анхаралаа ехээр хандуулна гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер ГДР-эй Наукануудай академиин гэшүүдтэй хөөрэлдэхэдөө тэмдэглээ. Империализмын эзэрхэг түримхэй политикаһаа уламжалан, уласхоорондын байдалай улам түгшүүрилтэй болоһон үедэ энэ уулзалга боложо байна гээд Хонеккер тэмдэглэбэ. Харилсаа холбоогоо али бүхы аргаар һайжаруулжа, дэлхэйн гурбадахи дайнай аюулые сарахын, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын тула социалис хани харилсаата гүрэнүүдтэй үгэеэ ойлголсон, Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэд США-гай Президенттэй хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байна.

Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Совет гүрэнэй ажал ябуулагшад КПСС-эй XXIV съездэ абтаһан, аха дүү социалис оронуудтай зүбшэн хэлсэһэн эб найрамдал хамгаалха программаяа шууд сэхээр залан бэелүүлнэ гэжэ Э. Хонеккер тэмдэглээ.

БЕРЛИН

Теори бодото хэрэг хоёрой холбоо бэелүүлэн...

ТАСС

КПСС-эй XXIV съездын заабаринуудые, СЕПГ-гэй VIII съездын тогтоолнуудые ГДР-тэ амжалтатайгаар бэелүүлгэтэй, социалис байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэлгэтэй нягта холбоотойгоор марксистско-ленинскэ теори шудалха партийна һуралсалай жэл дүүрэбэ.

1 миллион 800 мянган коммунист, партийнабэшэ хүнүүд эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлнэ, Карл Марксын, Фридрих Энгельсын, В. И. Ленинэй зохёолнуудые, КПСС-эй XXIV съездын ба СЕПГ-гэй VIII съездын документнүүдые шудална. Эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө арадуудай тэмсэлдэ Советскэ Союзай, социалис хани нэгэдэлтэ бүхы гүрэнүүдэй ехэ үүргэ дүүргэдэг байһанда һурагшадай гол анхарал хандуулаа.

Грецидэ оронои патриодуудые мүрдэлгэ мүшхэлгэ үргэлжэлһөөр. ТАСС-ай фотохроникын энэ зураг дээрэ Грециин патриодуудые тушаажа байһан үе харуулагдана.

Бага-Яруунада үсхэбэрилэгдэхэнь

Байгал далайн эрьедэхи Большереченскын загаһанай заводһоо пелядь гэжэ загаһанай 13,5 миллион жараахай асарагдажа, Бага-Яруунa нуурта табигдаба. Тиихэдэ холинк гэжэ загаһанай 2 миллион жараахай мүн лэ тэндэ табигдаа.

Пелядь загаһанай жараахай нёдондо Ехэ-Яруунa нуур соо табигдаһан юм. Нэгэ жэлэй турша соо тэрэ 24 сантиметр утатай болоһон байгаа. Үшөө гурбан жэлэй үнгэрһэн хойно энэ загаһа барижа эхилхэ юм.

Ю. БАРАНЧИК.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-04431. Заказ № 1270.